

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства

за матеріалами ТОВ Підприємство «Будконтракт»,
м. Бровари, Київська обл.

Студента 2 курсу 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економічна
безпека» денної форми навчання
Науковий керівник —
канд. екон. наук, доцент

Якимчука Данила
Вікторовича

Кондратюк Оксана
Іванівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ ПІДПРИЄМСТВО «БУДКОНТРАКТ»

2.1. Аналіз активів та капіталу ТОВ Підприємство
«Будконтракт»

2.2. Аналіз платоспроможності та ліквідності ТОВ
Підприємство «Будконтракт»

2.3. Оцінка фінансової стійкості ТОВ Підприємство
«Будконтракт».

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ НА ТОВ ПІДПРИЄМСТВО «БУДКОНТРАКТ»

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми обумовлена тим, що на сучасному етапі розвитку ринкових відносин велика кількість підприємств є неплатоспроможними і знаходяться на межі банкрутства, що свідчить про низький рівень менеджменту і відсутності ефективної системи контролінгу. Особливо гостро це питання пов'язане з пандемією короно вірусу, коли зупинилася діяльність підприємства у зв'язку з карантинном. У таких умовах підприємства зобов'язані забезпечувати своє виживання шляхом підтримки на достатньому рівні ліквідності балансу і платоспроможності, тобто підтримувати свою здатність своєчасно здійснювати розрахунки за зобов'язаннями. Необхідність діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства пов'язана з необхідністю акумуляції значних обсягів грошових ресурсів для забезпечення здатності підприємства вчасно та в повному обсязі розраховуватись за плановими платежами та терміновими зобов'язаннями, підтримуючи при цьому звичайний темп господарської діяльності, що є однією з вимог фінансової стабільності підприємства та його конкурентоспроможності. Ліквідність і платоспроможність підприємства дає йому можливість стабільно фінансувати власну діяльність, що відображається у забезпеченості фінансовими ресурсами та характеризує надійність фінансових відносин з іншими фізичними та юридичними особами., отже, тема випускної кваліфікаційної роботи є досить актуальною.

Дослідженням сутності понять ліквідності та платоспроможності приділяли увагу багато науковців, як вітчизняних так і зарубіжні. Теоретико-методологічні аспекти ліквідності та платоспроможності підприємств досліджували іноземні та вітчизняні науковці, зокрема Бланк І.О., М.Д. Білик, Н.В. Тарасенко, Лахтіонова Л.А. Й. Ворст, П. Ревентлоу, Дж. Джебборда, М.М. Крейніна, А.Д. Шеремет, М.С. Абрютіна, А.В. Грачов, Є.В. Мних, Н.В. Тарасенко, М.А. Болюх, В.І. Іващенко, В.М. Мельник та інші. Проте і дотепер

єдиної точки зору щодо особливостей аналізу та діагностики ліквідності та платоспроможності, а також використання резервів для їх підвищення не існує.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є визначення сутності понять ліквідності та платоспроможності, їх впливу на діяльність підприємства, та розгляд методів діагностики ліквідності та платоспроможності, а також пошук резервів для їх підвищення.

Виходячи із поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- визначити теоретичні аспекти діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства;
- здійснити аналіз активів та капіталу ТОВ Підприємство «Будконтракт»;
- провести аналіз ліквідності та платоспроможності ТОВ Підприємство «Будконтракт»;
- оцінити фінансову стійкість ТОВ Підприємство «Будконтракт»;
- визначити резервів підвищення платоспроможності та ліквідності підприємства.

Об'єктом дослідження є діюча система управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства.

Емпірична база дослідження. Діагностика ліквідності та платоспроможності здійснюється на ТОВ Підприємство «Будконтракт», яке працює на ринку України з 2004 року та займається оптовим продажем будівельних матеріалів, надання в оренду будівельних машин і устаткування. За цей час підприємство добре себе зарекомендувало і завоювало повагу клієнтів та партнерів.

Методи дослідження. Метод логічного узагальнення; методи аналізу і

синтезу; методи економічного аналізу, зокрема елімінування для здійснення факторного аналізу; графічний метод (для наочного подання статистичного матеріалу та схематичного зображення ряду теоретичних і практичних положень).

Теоретичною основою написання даної роботи стало вивчення основних досягнень вітчизняної теорії обліку та аналізу прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання. Опрацювання первинних даних здійснювалося із застосуванням методів техніко-економічного обґрунтування, структурного аналізу, визначення середніх та відносних величин.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативні акти, інструктивні документи Міністерства фінансів, Кабінету Міністрів, Верховної Ради України, первинні документи, облікові регістри та звітні матеріали ТОВ Підприємство «Будконтракт». При написанні роботи проаналізовано також монографії та статті зарубіжних і вітчизняних авторів, автореферати кандидатських дисертацій, посібники та навчальні посібники з аналізу на підприємствах, інтернет-ресурси.

Практична цінність одержаних результатів дослідження полягає в розробці пропозицій щодо діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства, а також виявлення резервів їх підвищення. Окремі результати дослідження можуть бути упроваджені у практику здійснення оцінки та управління ліквідністю та платоспроможністю ТОВ Підприємство «Будконтракт».

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. Результати роботи були опубліковані у збірнику наукових статей студентів «Економіка і фінанси підприємства», 2020 р, стаття: «Платоспроможність та ліквідність підприємства: теоретичний аспект».

Структура роботи складається з вступу, 3х розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах економічної кризи, що пов'язана з пандемією корона вірусу, вимушеним карантинном та зупиненням діяльності, підприємства зобов'язані забезпечувати своє виживання шляхом підтримки на достатньому рівні ліквідності балансу і платоспроможності, тобто підтримувати свою здатність своєчасно здійснювати розрахунки за зобов'язаннями. В іншому випадку підприємство чекає в недалекому майбутньому банкрутство. Основними характеристиками фінансово-економічної діяльності будь-якого підприємства в умовах нестабільної кризової економіки є показники його платоспроможності та ліквідності.

Згідно з даними щорічного рейтингу Світового банку «Doing Business 2018» [1] найгіршим показником для України є саме той, що пов'язаний з платоспроможністю підприємств. З-поміж 190 країн Україна знаходиться на 149 місці по вирішенню проблем неплатоспроможності. У 2017 рік із 1691 проваджень щодо вирішення проблем 1242 підприємств були визнані банкрутом, тобто майже 73% підприємств [2].

Рівень платоспроможності підприємства безпосередньо впливає на здатність останнього реагувати на зміну економічної ситуації в країні, тобто чим вище рівень платоспроможності економічного суб'єкта, тим більше він незалежний від зміни ринкової кон'юнктури, та ймовірність банкрутства прагне до мінімуму.

Одним з показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, є його платоспроможність, тобто можливість своєчасно погашати свої платіжні зобов'язання наявними грошовими ресурсами.

Так Смиронова П.В. характеризує платоспроможність, вказує, що платоспроможність визначається відповідністю доходів і витрат підприємства, яка забезпечує можливість фінансування діяльності та виконання наявних зовнішніх зобов'язань [3]. Розглядаючи сутність платоспроможності виникає необхідність у дослідженні основних умов забезпечення платоспроможності як однієї з складових фінансової безпеки підприємства. Під забезпеченням платоспроможності підприємства визначають систему організаційно-економічних заходів, які спрямовані на ефективне управління платоспроможністю підприємства, оперативне виявлення ознак неспроможності виконання обов'язкових платежів у встановлений термін, формування передумов до зниження ризику неплатежів з метою нормального функціонування підприємства в результаті здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності [4, с.4]. Платоспроможність гарантує безперешкодне користування грошовими коштами підприємства, а також сприяє безперервному виробничому процесу і реалізації товарів. Забезпечення безперервної платоспроможності за допомогою достатнього обсягу власного капіталу в структурі джерел фінансування дає можливість підприємству досягти стану фінансової стійкості. Все це не тільки надає підприємству можливість незалежності від зовнішніх негативних факторів, а й забезпечує його незалежність від зовнішніх кредиторів і знижує ризик стати неспроможним.

Більшість економістів пов'язують платоспроможність підприємства зі здатністю сплачувати за зобов'язаннями. Так, наприклад, Н. Давиденко під платоспроможністю розуміє наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення [5.], В. Вовк під досліджуваним поняттям розглядає достатність ліквідних активів для погашення в будь-який момент усіх короткотермінових зобов'язань перед кредиторами [6]. Гудзь О. Є.

вважає, що платоспроможність підприємства у широкому розумінні включає кредитоспроможність, податкоспроможність та ліквідність підприємства [7].

Отже, платоспроможність підприємства являє собою здатність суб'єкта економічної діяльності повністю і вчасно погашати свою кредиторську задолженість та є одним з базових ознак нормального (сталого) фінансового стану підприємства, відображаючи реальний стан його фінансів, як на конкретну дату, так і за певний часовий період. Платоспроможність підприємства залежить від двох взаємопов'язаних факторів, а саме: 1) наявності активів, достатніх для погашення всіх, хто має у підприємства зобов'язань; 2) достатній мірі ліквідності наявних активів.

Платоспроможність суб'єктів господарювання визначається багатьма економічними умовами і факторами. Забезпечення платоспроможності підприємства залежить, перш за все, від нього самого, від його здатності адаптуватися до нестабільної ринкової середовищі, при цьому проявляти активність у виробничо-господарській діяльності. Можна виділити такі фактори забезпечення платоспроможності, як:

- досягнення конкурентоспроможності на основі зростання продуктивності праці і зниження витрат виробництва;
- економія ресурсів;
- поліпшення асортименту і якості продукції;
- підвищення інноваційної активності;
- зменшення числа посередників в економічних зв'язках;
- підвищення якості використовуваного менеджменту і маркетингу;
- забезпечення підвищення якості, розвитку та максимальної реалізації людського капіталу керівників, фахівців, робітників і всього персоналу підприємств;
- підвищення ділової активності.

У практиці аналізу розрізняють довгострокову та поточну платоспроможність (рис.1.1). Довгострокова платоспроможність є здатністю

підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями в довгостроковій перспективі, поточна платоспроможність - здатність організації розраховуватися за своїми короткостроковими зобов'язаннями. На поточну платоспроможність організації безпосередній вплив надає ліквідність її оборотних активів - можливість перетворити їх в грошову форму або використовувати для зменшення зобов'язань. Для забезпечення високого рівня поточної платоспроможності підприємство повинно підтримувати певне співвідношення між перетворенням (конвертацією) оборотних активів у грошові кошти і термінами погашення поточних зобов'язань [14].

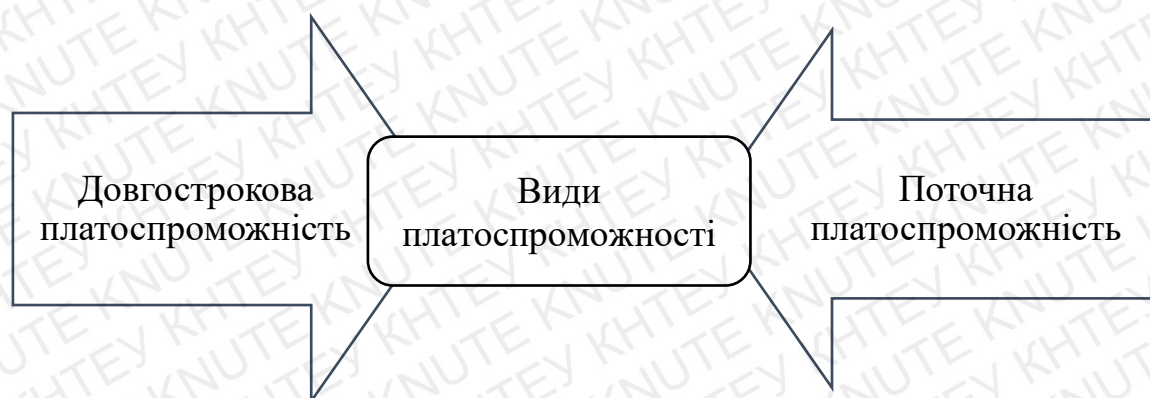

Рис. 1.1. Види платоспроможності підприємства [8,11,14]

Оцінка платоспроможності по балансу здійснюється на основі характеристики ліквідності оборотних активів, яка визначається часом, необхідним для перетворення їх в грошові кошти. Чим менше потрібно часу для інкасації даного активу, тим вище його ліквідність.

Переважно вчені визначають ліквідність підприємства як їх спроможність своєчасно виконувати свої боргові зобов'язання, що залежить від обсягу заборгованості та обсягу ліквідних коштів [8.].

Так, Н.В. Тарасенко під ліквідністю розуміє спроможність підприємства перетворювати свої активи на гроші без втрати їх ринкової вартості для покриття всіх необхідних платежів в міру настання їх строків на

швидкість здійснення цього перетворення [9]. Більшість зарубіжних авторів зійшлися на тому, що ліквідність — це здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання на основі перетворення складових елементів поточних активів в грошову форму [10; 11.]. Л.А. Лахтіонова стверджує, що ліквідність суб'єкта господарювання — це здатність та швидкість перетворення оборотних активів у грошові кошти з метою погашення поточних зобов'язань як у міру надходження термінів їх сплати, так і прострочених боргів [12].

А. П. Дорошенко [13] характеризує ліквідність, як спроможність суб'єкта господарювання проводити розрахунки за своїми зобов'язаннями як за рахунок наявних грошових коштів, так і за рахунок грошових коштів, отриманих від реалізації окремих елементів майна підприємства.

Бержанір І.А. [16] вказує, що ліквідність підприємства, тобто спроможність своєчасно перетворювати активи в гроші з метою виконання необхідних платежів, становить одну із необхідних умов забезпечення платоспроможності.

Чайка Т.Ю., зазначає, що ліквідність, це здатність конвертації активів в готівку в найкоротші терміни, з мінімальними витратами і без втрати їх вартості [15, с. 901]. Таким чином, характеристиками ліквідності є:

- 1) абсолютні величини активів і готівкових грошових коштів;
- 2) час конвертації.

Ліквідність можна характеризувати з двох боків. По-перше, це величина, зворотна у відношенні до часу, необхідного для швидкого продажу активу за певною ціною. По-друге, це сума, яку можна за нього отримати. Вони, безумовно, взаємопов'язані: для отримання високої ціни за товар (актив) потрібно більше часу; для прискорення процесу реалізації необхідно знизити ціну [17, с.143].

Отже, ліквідність характеризує здатність трансформації активів підприємства в грошові кошти, також, ліквідність визначає рівень

платоспроможності і кредитоспроможності підприємства.

Розглядаючи ліквідність, можемо характеризувати її з точки зору, балансу, підприємства та активів (рис 1.2).

Рис. 1.2. Види ліквідності [6,5,16]

Ліквідність підприємства - це більш загальне поняття, ніж ліквідність балансу, це здатність підприємства погасити короткострокові зобов'язання, використовуючи внутрішні платіжні засоби та позикові ресурси.

Ліквідність балансу - можливість суб'єкта господарювання звернути активи в готівку і погасити свої платіжні зобов'язання, а точніше - це ступінь покриття боргових зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у готівку відповідає терміну погашення платіжних зобов'язань. Вона залежить від ступеня відповідності величини наявних платіжних коштів величині короткострокових боргових зобов'язань. Ліквідність балансу передбачає вишукування платіжних засобів тільки за рахунок внутрішніх джерел (реалізації активів). Але підприємство може залучити позикові засоби з боку, якщо у нього є відповідний імідж у діловому світі і досить високий рівень інвестиційної привабливості. Чим більша ліквідність підприємства, тим вище швидкість трансформації його активів в грошові кошти.

Якісна відмінність понять «ліквідність активів» і «ліквідність підприємства» полягає у тому, що остання характеристика синтезує не лише властивості активів, але й умови залучення фінансових ресурсів для їх утворення, у той час як ліквідність активів визначається безвідносно до правої частини балансу підприємства [18]. Ліквідність активів - це здатність

трансформуватися в грошові кошти в ході виробничо-технічного процесу, а ступінь ліквідності визначається тривалістю тимчасового періоду, протягом якого ця трансформація може бути здійснена. На рис. нижче представлені види активів і відповідний тип ліквідності (рис 1.3.).

Розглядаючи ліквідність з такої позиції, можна ототожнювати її з поняттям платоспроможності. Платоспроможність - це здатність підприємства своєчасно погашати свої борги. Але на відміну від ліквідності, платоспроможність стосується більш тривалого проміжку часу за який можна погасити борг. Це не тільки зобов'язання зі строком погашення до 12 місяців, але всі зобов'язання підприємства, у тому числі – довгострокові.

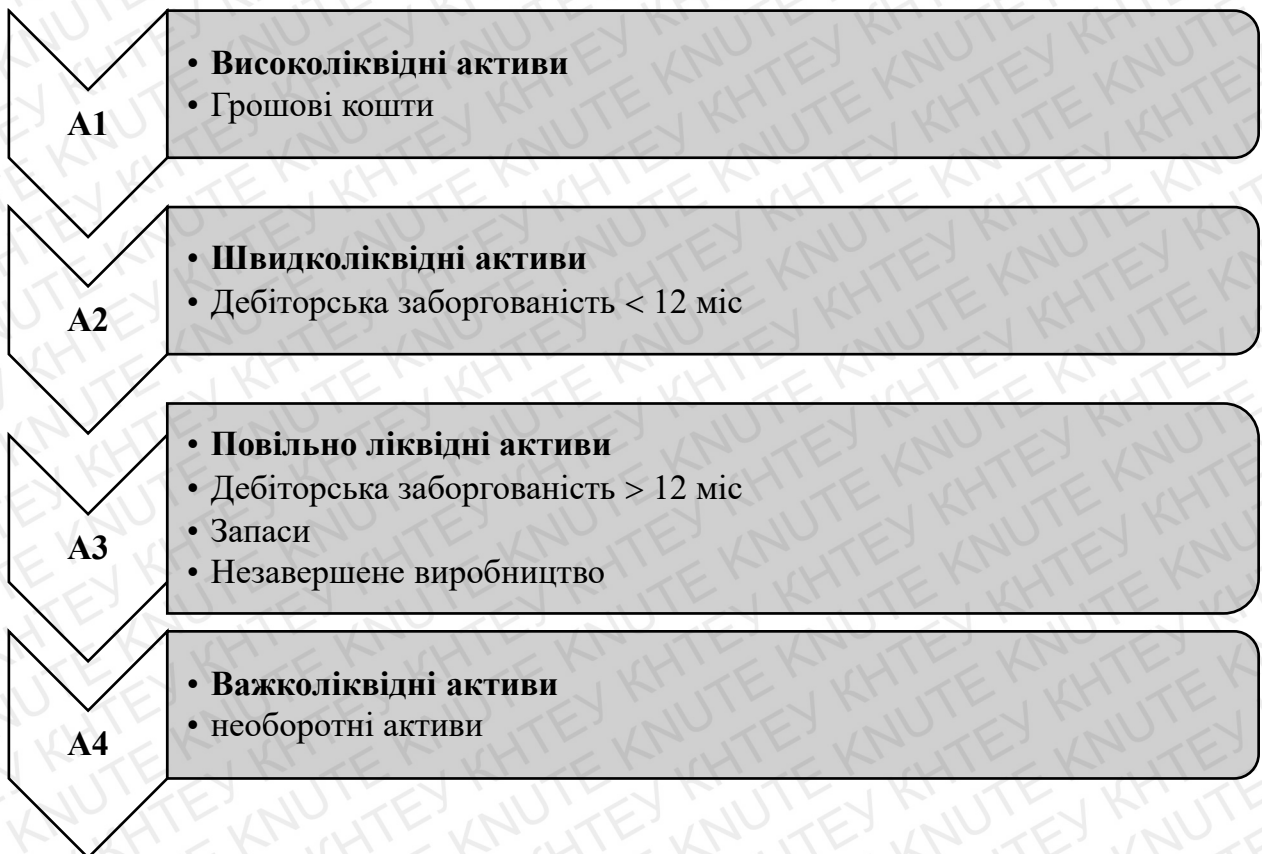

Рис.1.3. Ліквідність активів

Розроблено за джерелом [5, 8, 9, 12,13, 14]

Ми згодні з думкою більшості авторів [19,20,21;22], що при спорідненості цих понять між ними існують певні відмінності. На відміну від

ліквідності, платоспроможність підприємства характеризує його здатність проводити розрахункові операції виключно грошовими коштами [13].

Поняття платоспроможності і ліквідності дуже близькі, але друге - більш ємне. Платоспроможність підприємства залежить від рівня ліквідності балансу. У той же час ліквідність характеризує не тільки поточний стан розрахунків, а й їх перспективний стан. Отже, критичний аналіз понять «ліквідність» і «платоспроможність» підприємства дозволив виділити основні відмінності даних категорій (рис.1.4).

Виходячи з важливості для підприємства бути платоспроможним, необхідно здійснювати аналіз ліквідності та платоспроможності, що виступає вагомим інструментом визначення фінансового становища підприємства. Як уже було зазначено, в економічній літературі мають місце різноманітні методичні підходи щодо оцінки ліквідності та платоспроможності суб'єктів господарювання.

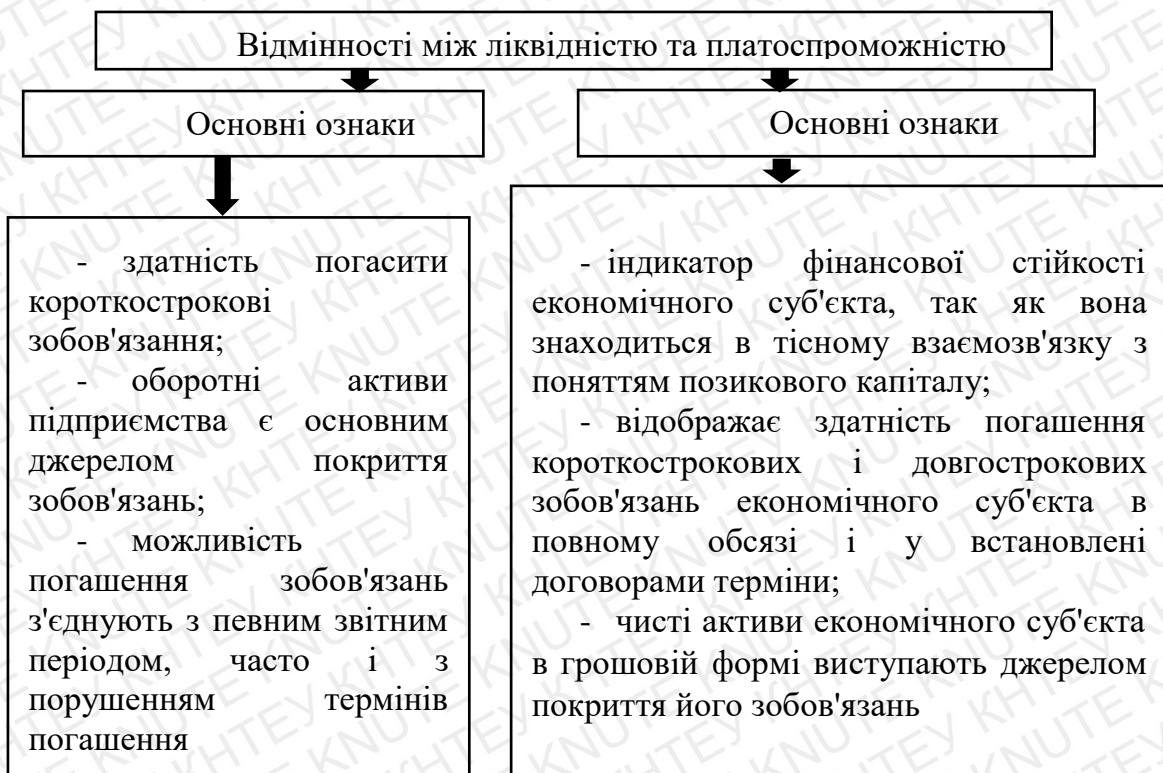

Рис. 1.4. Основні відмінності між поняттями «ліквідність» та «платоспроможність»

Розроблено за джерелом [5, 8, 9, 12,13, 19-23]

Для успішної реалізації зазначеної мети аналіз ліквідності і платоспроможності доцільно проводити поетапно, основні етапи аналізу наведено на рис 1.5.

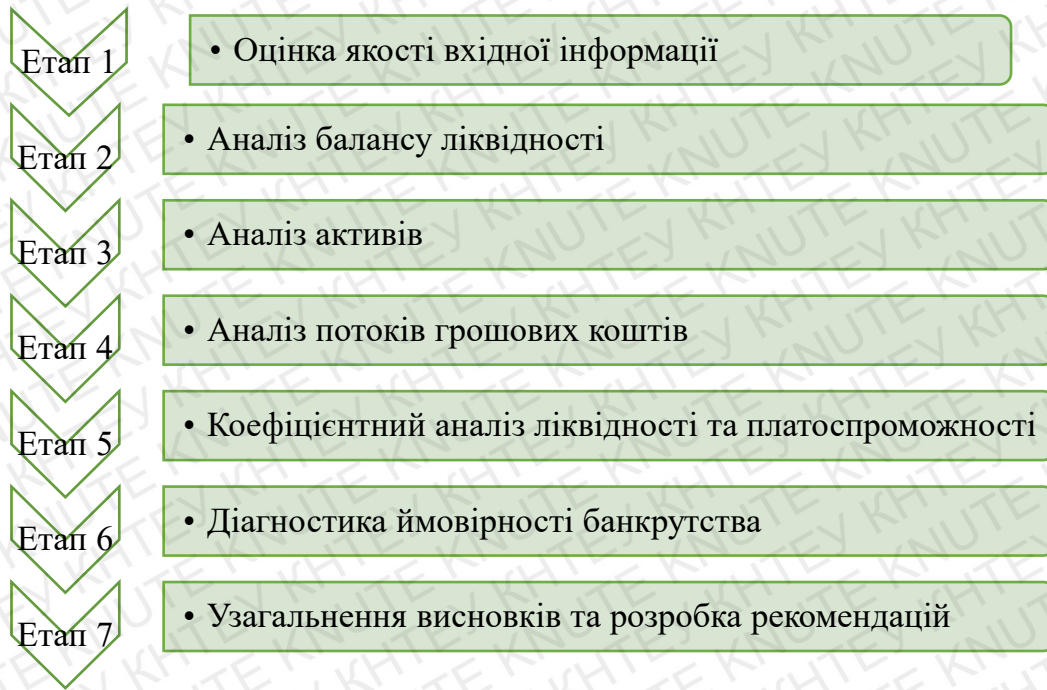

Рис.1.5. Етапи аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства
Розроблено за джерелом [6,11,13,23,24,25]

Аналіз ліквідності і платоспроможності ґрунтується головним чином на відносних показниках, тому що абсолютні показники балансу в умовах інфляції дуже важко привести в порівнянний вид. Розглянемо методику аналізу ліквідності та платоспроможності більш докладно. Аналіз ліквідності підприємства здійснюють за допомогою абсолютних показників ліквідності, які групуються безпосередньо за ступенем ліквідності, тобто за часом їх повернення в грошові кошти і діляться на групи (табл. 1.1.) [23,24,25].

Баланс підприємства вважається абсолютно ліквідним, якщо має місце наступне співвідношення: $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 < П4$.

Таблиця 1.1

Групування активів та пасивів

Активи (за ступені ліквідності)	Нерівність	Пасиви (за ступенем строковості платежу)
A1 – абсолютно ліквідні активи	>	П1 - найбільш термінові зобов'язання
A2 – швидко ліквідні активи	>	П2 - короткострокові пасиви
A3 – ліквідні активи	>	П3 - довгострокові пасиви
A4 – важко ліквідні активи	<	П4 - стійкі (постійні) пасиви

Розроблено за джерелом [23,24,25].

Для здійснення аналізу ліквідності та платоспроможності використовують форми фінансової звітності (табл 1.2.).

Таблиця 1.2

Можливості різних форм фінансової звітності для оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства [27, с. 44]

Форма звітності	Основний зміст	Основні інформативні параметри	Основні показники
1	2	3	4
Баланс	Звіт про фінансовий стан відображає активи, зобов'язання та капітал підприємства на певну дату	Розмір і склад оборотних активів за основними елементами. Розмір і склад поточних зобов'язань за основними елементами	Власні оборотні кошти, коефіцієнти ліквідності, коефіцієнти забезпеченості оборотних активів, коефіцієнти маневреності та ін
Звіт про фінансові результати	Звіт відображає доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за певний період часу	Чиста виручка від реалізації, собівартість реалізованих товарів, валовий прибуток, фінансові результати від операційної, звичайної діяльності, чистий прибуток, операційні і фінансові витрати	Чистий дохід, коефіцієнти покриття, показники рентабельності; показники швидкості обороту різних груп активів та ін.
Звіт про рух грошових коштів	Звіт відображає приток і витрачання коштів у звітному періоді за видами діяльності	Чисті грошові потоки від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності, надзвичайних подій за період, залишки грошових	Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності грошових потоків, показники структури грошових потоків, коефіцієнти ефективності грошових потоків та ін.

		засобів на початок і кінець періоду	

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4
Звіт про власний капітал	Звіт відбиває зміни у складі власного капіталу протягом звітного періоду	Розмір власного капіталу та його елементів на початок і кінець періоду, а також зміни протягом періоду за рахунок переоцінки активів, розподілу чистого прибутку, руху капіталу власників та ін	Вплив змін власного капіталу на величину власного оборотного капіталу

У контексті оцінки загального фінансового стану підприємства важливе значення має постійний моніторинг показників, що характеризують його ліквідність (табл 1.3.).

Таблиця 1.3

Система показників оцінки ліквідності підприємства [13]

Назва показника	Методика розрахунку (за даними Ф.№1 «Баланс»)	Нормативне (оптимальне) значення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (негайної ліквідності)	(грошові кошти + поточні фінансові інвестиції) / поточні зобов'язання	$\geq 0,2$
Коефіцієнт швидкої ліквідності (проміжної, суворої, уточненої, критичної ліквідності, кислотного тесту)	(грошові кошти + поточні фінансові інвестиції + поточна дебіторська заборгованість + інші оборотні активи) / поточні зобов'язання	$\geq 0,7$
Коефіцієнт загальної ліквідності (поточної ліквідності)	оборотні активи / поточні зобов'язання	$\geq 1,5$
Коефіцієнт платоспроможності	грошові кошти / поточні зобов'язання	$\geq 0,1$
Коефіцієнт критичної ліквідності	(оборотні активи – оборотні виробничі фонди) / поточні зобов'язання	$\geq 0,8$
Коефіцієнт покриття запасів	Нормальні джерела покриття / запаси	$\geq 1,0$

При аналізі ліквідності ставиться завдання оцінити, яка ліквідність активів підприємства в разі надзвичайних обставин і яка ліквідність активів оборотних коштів (грошових коштів, дебіторської заборгованості, матеріальних запасів) при покритті зобов'язань. Якщо забезпечення боргу вимагає обов'язкового залучення дебіторської заборгованості та матеріальних запасів, говорити про високий ступінь ліквідності активів підприємства не можна.

Таким чином, розрахунок і оцінка коефіцієнтів дозволяє встановити ступінь забезпеченості короткострокових зобов'язань найбільш ліквідними засобами. Також метод фінансових коефіцієнтів дозволяє оцінити співвідношення оборотних активів і короткострокових зобов'язань для їх можливого подальшого покриття. Недоліком розглянутих показників є те, що на основі цих коефіцієнтів складно прогнозувати майбутні грошові надходження і платежі, збільшується можливість завищення показників за рахунок неліквідної дебіторської заборгованості. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М пропонують наступні методи оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства, що базуються на системі показників рис. 1.6.

Моніторинг фінансового стану та платоспроможності підприємств будь-якої галузі є найважливішим інструментом діагностування кризової ситуації, основною метою якого є здійснення безперервного контролю за станом економічної системи, а індикаторами є різні фінансові показники. Важливим аспектом аналізу фінансового результату є питання про достатність фінансових коштів, що залишаються в розпорядженні організації для забезпечення її потреб.

Узагальнену систему показників оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства наведено у додатку А.

Рис. 1.6. Система показників платоспроможності підприємств [26]

Отже, для здійснення діагностики ліквідності та платоспроможності варто застосовувати методи, що використовуються на практиці і дозволяють приймати ефективні управлінські рішення. Проведення діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства, дозволяє вирішити три взаємопов'язані завдання: розпізнавання стадії кризи, усунення причин, що перешкоджають оздоровленню, і застосування антикризових заходів.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ
ТОВ ПІДПРИЄМСТВО «БУДКОНТРАКТ»2.1. Аналіз динаміки активів та капіталу
ТОВ Підприємство «Будконтракт»

ТОВ Підприємство «Будконтракт» на ринку України з 2004 року, займається будівництвом, реалізацією будівельних матеріалів, покрівельними роботами та наданням в оренду будівельних машин і устаткування. З метою дослідження ліквідності та платоспроможності підприємства, розглянемо динаміку активів (табл.2.1) та пасивів підприємства (табл 2.2), а також їх структуру.

Таблиця 2.1.

Динаміка активів ТОВ Підприємство «Будконтракт»,
за період 2017-2019 рр, тис.грн

Актив	2017	2018	2019	Абсолютний приріс 2018/2017	Абсолютний приріс 2019/2018	Темп росту, % 2018/2017	Темп росту, % 2019/2018
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:	2220	2362	1673	142	-689	106,40	70,83
первісна вартість	8673	7401	5700	-1272	-1701	85,33	77,02
накопичена амортизація	6453	5039	4027	-1414	-1012	78,09	79,92
Незавершені капітальні інвестиції	114	35	0	-79	-35	30,70	0,00
Основні засоби:	21133	20464	19675	-669	-789	96,83	96,14
первісна вартість	44207	39591	41752	-4616	2161	89,56	105,46
знос	23074	19127	22077	-3947	2950	82,89	115,42
Довгострокові фінансові інвестиції:	0	3402	20875	3402	17473	0,00	613,61

Продовження табл. 2.1.

1	2	3	4	5	6	7	8
інші фінансові інвестиції	4202	2	2	-4200	0	0,05	100,00
Усього за розділом I	27669	26265	42225	-1404	15960	94,93	160,77
II. Оборотні активи							
Запаси	31947	68611	100062	36664	31451	214,77	145,84
Виробничі запаси	16	23	29	7	6	143,75	126,09
Незавершене виробництво	1265	1428	1265	163	-163	112,89	88,59
Товари	30666	67160	98768	36494	31608	219,00	147,06
Дебіторська заборгованість за продукцію, роботи, послуги	73692	7025	57543	-66667	50518	9,53	819,12
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за за виданими авансами	29420	7827	42134	-21593	34307	26,60	538,32
з бюджетом	0	3801	50	3801	-3751	0	1,32
у тому числі з податку на прибуток	0	0	50	0	50	0	0
з нарахованих доходів	0	0	170	0	170	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	4916	55694	47944	50778	-7750	1132,91	86,08
Гроші та їх еквіваленти	25833	10420	88804	-15413	78384	40,34	852,25
Готівка	1	4	0	3	-4	400,00	0,00
Рахунки в банках	25832	10416	8814	-15416	-1602	40,32	84,62
Витрати майбутніх періодів	506	2207	1895	1701	-312	436,17	85,86
Інші оборотні активи	84882	30754	24186	-54128	-6568	36,23	78,64
Усього за розділом II	251196	186339	362788	-64857	176449	74,18	194,69
Баланс	278865	212604	405013	-66261	192409	76,24	190,50

Отже, за даними таблиці можна зробити наступні висновки. Так, за період з 2017 по 2019 рр. загальна величина активів зросла, однак такі зміни не були рівномірними. Так, в 2018 році величина активів знизилась, а в 2019 році їх величина зросла, це відбулося за рахунок зменшення величини необоротних та оборотних активів. Зменшення необоротних активів

відбулося за рахунок величина основних засобів у зв'язку зі списанням застарілого обладнання.

Що стосується динаміки оборотних активів, то відбувається зменшення кількості запасів сировини на складі. Таке зменшення запасів викликане зменшенням випуску продукції та змінами в технології виробництва. Як наслідок – величина незавершеного виробництва також зменшується.

Щодо дебіторської заборгованості підприємства, то за період з 2017 по 2019 рр. спостерігаємо стрімке зниження даного показника. Така ситуація свідчить про покращення платіжної дисципліни покупців та замовників.

Таблиця 2.2.

**Динаміка пасивів ТОВ Підприємство «Будконтракт»,
за період 2017-2019 рр, тис.грн**

Пасив	2017	2018	2019	Абсолютний приріст 2018/2017	Абсолютний приріст 2019/2018	Темп росту, % 2018/2017	Темп росту, % 2019/2018
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	4000	4000	4000	0	0	100,00	100,00
Додатковий капітал	9379	9379	9379	0	0	100,00	100,00
Резервний капітал	675	675	675	0	0	100,00	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	40523	52757	78673	12234	25916	130,19	149,12
Усього за розділом I	54577	66811	92727	12234	25916	122,42	138,79
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові кредити банків	14056	38810	36345	24754	-2465	2,76	0,94
Інші довгострокові зобов'язання	0	9163	0	9163	-9163	0	0,00
Довгострокові забезпечення	87	87	0	0	-87	1,00	0,00
Усього за розділом II	14143	48060	36345	33917	-11715	3,40	0,76
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	42226	0	0	-42226	0	0,00	0

Продовження табл. 2.2.

1	2	3	4	5	6	7	8
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	2465	0	2465	0	0
за товари, роботи, послуги	54915	73199	123555	18284	50356	133,30	168,79
за розрахунками з бюджетом	396	6419	2361	6023	-4058	1620,9	36,78
за розрахунками зі страхування	112	33	106	-79	73	29,46	321,21
за розрахунками з оплати праці	184	299	406	115	107	162,50	135,79
за одержаними авансами	104389	13635	141541	-90754	127906	13,06	1038,1
Поточні забезпечення	0	851	935	851	84	0	109,87
Інші поточні зобов'язання	7923	3297	4572	-4626	1275	41,61	138,67
Усього за розділом III	210145	97733	275941	-112412	178208	46,51	282,34
Баланс	278865	212604	405013	-66261	192409	76,24	190,50

За даними табл. 2.2, можна зробити наступні висновки, що зміна величини пасивів була нерівномірною, так у 2018 році відбулося їх зростання, а у 2019 році – зниження. За аналізований період сталися зміни власного капіталу: так спостерігаємо зниження нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Позитивним є той факт, що підприємство значно погасило свої довгострокові зобов'язання, і це свідчить про зниження зобов'язань підприємства перед зовнішніми позичальниками та зростання фінансової незалежності. Але в той же час, спостерігається зростання поточних зобов'язань підприємства на 67,42 %.

Розглянемо структуру активів та пасивів ТОВ Підприємство «Будконтракт» (табл 2.3. та табл 2.4), що передбачає розрахунок частки окремої складової активів у загальному обсязі активів підприємства на кожну аналітичну дату, а також оцінку динаміки структури активів (визначення абсолютного відхилення частки).

Таблиця 2.3.

**Динаміка структури активів ТОВ Підприємство «Будконтракт»,
за період 2017-2019 рр**

Актив	Структура, %			Абсолютний приріст 2018/2017	Вдхилена в структурі 2017/2016
	2017	2018	2019		
1	3	5	7	8	9
Нематеріальні активи:	0,80	1,11	0,41	0,31	-0,70
Незавершені капітальні інвестиції	0,04	0,02	0,00	-0,02	-0,02
Основні засоби:	7,58	9,63	4,86	2,05	-4,77
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0,00	1,60	5,15	1,60	3,55
інші фінансові інвестиції	1,51	0,00	0,00	-1,51	0,00
Усього за розділом I	9,92	12,35	10,43	2,43	-1,93
Запаси	11,46	32,27	24,71	20,82	-7,57
Виробничі запаси	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Незавершене виробництво	0,45	0,67	0,31	0,22	-0,36
Товари	11,00	31,59	24,39	20,59	-7,20
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	26,43	3,30	14,21	-23,12	10,90
Інша поточна дебіторська заборгованість	12,31	31,67	22,31	19,35	-9,36
Гроші та їх еквіваленти	9,26	4,90	21,93	-4,36	17,03
Витрати майбутніх періодів	0,18	1,04	0,47	0,86	-0,57
Інші оборотні активи	30,44	14,47	5,97	-15,97	-8,49
Усього за розділом II	90,08	87,65	89,57	-2,43	1,93
Баланс	100	100	100	0	0

З даних табл. 2.3. можна зробити такий висновок, що основну частку активів складають оборотні, але за досліджуваний період їх частка має

тенденцію до скорочення, скорочення відбувається за рахунок інших оборотних активів та запасів. Щодо необоротних активів, то спостерігаємо зниження частки основних засобів. Але, щодо структури всіх активів, можемо зазначити, що суттєвих змін не спостерігається. Більш наглядно, структура активів підприємства представлена на рис 2.1.

Рис. 2.1. Структура активів ТОВ Підприємство «Будконтракт»

З даних рисунку ми бачимо, що основною активів є оборотні активи, у свою чергу необоротні активи формуються за рахунок основних засобів та нематеріальних активів. Що стосується оборотних активів, то основна частка приходить на запаси та дебіторську заборгованість за товари та послуги.

Структура пасивів ТОВ Підприємство «Будконтракт» показує, значну частку у структурі займає власний капітал, що свідчить про досить високий рівень фінансового ризику та значну залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Таблиця 2.4.

**Динаміка структури пасивів ТОВ Підприємство «Будконтракт»,
за період 2017-2019 рр**

Пасив	Структура , %			Абсолютний приріст 2018/2017	Абсолютний приріст 2019/2018
	2017	2018	2019		
1	2	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1,43	1,88	0,99	0,45	-0,89
Додатковий капітал	3,36	4,41	2,32	1,05	-2,10
Резервний капітал	0,24	0,32	0,17	0,08	-0,15
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	14,53	24,81	19,42	10,28	-5,39
Усього за розділом I	19,57	31,43	22,89	11,85	-8,53
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Довгострокові кредити банків	5,04	18,25	8,97	13,21	-9,28
Інші довгострокові зобов'язання	0,00	4,31	0,00	4,31	-4,31
Довгострокові забезпечення	0,03	0,04	0,00	0,01	-0,04
Усього за розділом II	5,07	22,61	8,97	17,53	-13,63
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	15,14	0,00	0,00	-15,14	0,00
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	0,00	0,00	0,61	0,00	0,61

Продовження табл. 2.4.

1	2	3	4	5	8
за товари, роботи, послуги	19,69	34,43	30,51	14,74	-3,92
за розрахунками з бюджетом	0,14	3,02	0,58	2,88	-2,44
за розрахунками зі страхування	0,04	0,02	0,03	-0,02	0,01
за розрахунками з оплати праці	0,07	0,14	0,10	0,07	-0,04
за одержаними авансами	37,43	6,41	34,95	-31,02	28,53
Поточні забезпечення	0,00	0,40	0,23	0,40	-0,17
Інші поточні зобов'язання	2,84	1,55	1,13	-1,29	-0,42
Усього за розділом III	75,36	45,97	68,13	-29,39	22,16
Баланс	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Аналізуючи наведені дані, можна зробити такий висновок, пасиви формуються, в основному, за рахунок власних коштів; та поточних зобов'язань підприємства. Більш наглядно структуру пасивів зображено на рис 2.2.

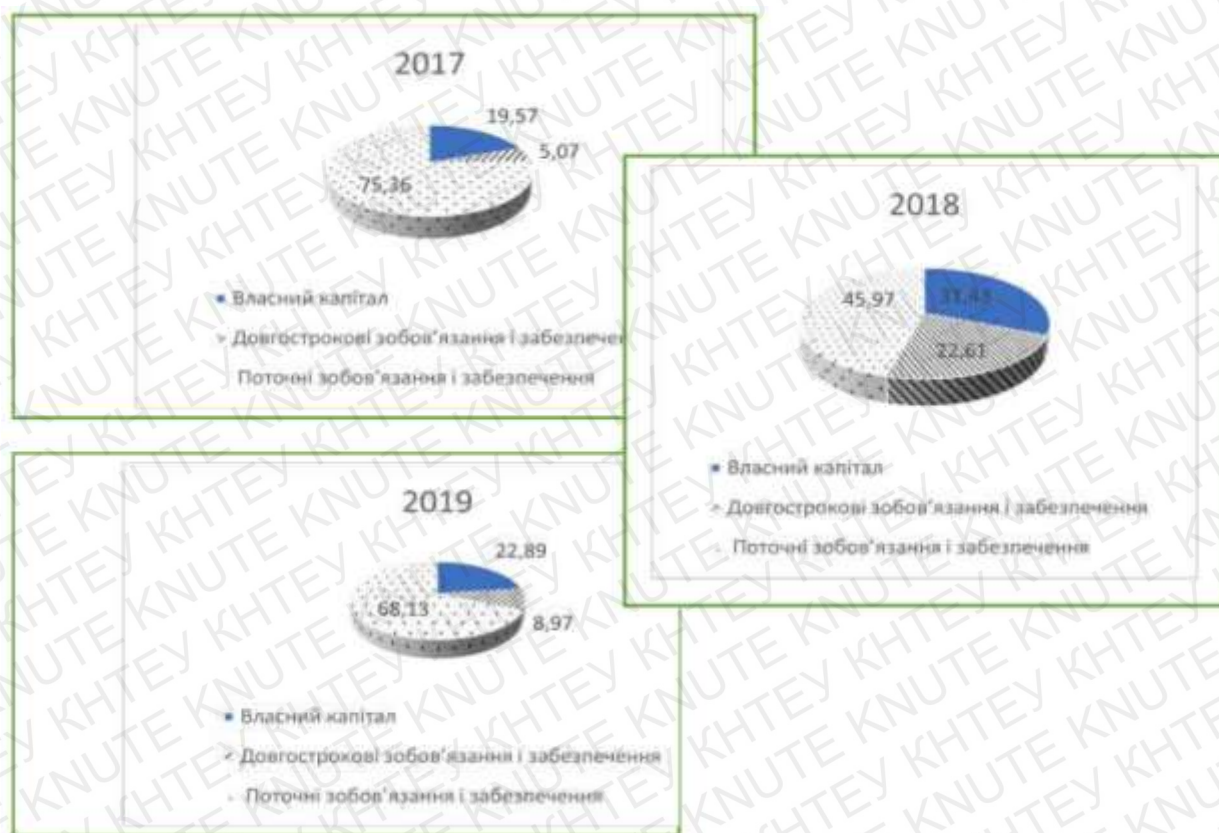

Рис. 2.2. Структура активів ТОВ Підприємство «Будконтракт»

З даних рис 2.2. спостерігаємо зменшення частки довгострокових зобов'язань, що стосується поточних зобов'язань, то за останній рік їх частка зростає, а власних коштів зменшується.

Отже, проаналізувавши склад, структуру майна підприємства і джерел його утворення, можна зробити висновок, за досліджуваній період зростає загальна величина активів підприємства, в основному зростання відбувається за рахунок оборотних активів. Що стосується пасивів, то основна частка приходить на поточні зобов'язання. Таким чином, приріст активів підприємства відбувався за рахунок збільшення короткострокових позик та кредиторської заборгованості, а збільшення коштів підприємства перекривалося збільшенням зобов'язань за кредиторською заборгованістю.

2.2. Аналіз платоспроможності та ліквідності ТОВ Підприємство «Будконтракт»

Оцінка ліквідності балансу проводиться з метою визначення кредитоздатності підприємства. Аналіз ліквідності балансу зводиться до порівняння коштів активу (згрупованих за рівнем ліквідності і розміщених за мірою зниження ліквідності), із зобов'язаннями пасиву (згрупованими за термінами їх повернення і розміщеними в порядку зростання термінів).

Зважаючи на те, що термін "ліквідність" позначає швидкість, з якою актив може бути конвертований в гроші без відчутної втрати вартості. Деякі активи, наприклад, дебіторська заборгованість, зазвичай, може бути легко конвертована в гроші при незначному дисконті. Інші активи, наприклад, будівлі, можуть бути переведені в грошову форму тільки за умови значних знижок. Тому вважається, що дебіторська заборгованість є більш ліквідним активом, ніж будівля. За інших рівних компанія з більш ліквідними активами зможе більш легко відповісти за своїми терміновими зобов'язаннями, ніж

компанія з меншою часткою ліквідних активів [34].

Розуміння здатності підприємства відповідати за поточними зобов'язаннями є важливою для всіх користувачів фінансової звітності. Якщо підприємство не може підтримувати короткострокову платоспроможність, воно не буде в змозі підтримувати довгострокову здатність платити за боргами, також не буде в змозі задовольнити вимоги своїх акціонерів. Навіть якщо рентабельність є високою, компанія може виявитися банкрутом за умови, що короткострокові зобов'язання перед кредиторами не будуть погашені.

Поточні зобов'язання та оборотні активи є взаємопов'язаними. Зазвичай, короткострокові зобов'язання погашаються за рахунок грошових коштів, які згенеровані оборотними активами.

Рентабельність підприємства не є індикатором здатності компанії відповідати за зобов'язаннями. Навіть якщо рентабельність компанії є високою, у неї може бути недостатньо вільних грошових коштів для того, щоб відповісти за найбільш терміновими зобов'язаннями. Компанія з від'ємною рентабельністю часто все ще може зберігати платоспроможність.

Аналіз ліквідності балансу полягає у порівнянні статей активу, що згруповані за ознакою ліквідності та розміщені в порядку спадання ліквідності, зі статтями пасиву, що згруповані за ознакою термінів погашення і розміщені в порядку збільшення строковості зобов'язань [35, с.96].

Якщо при такому порівнянні активів вистачає, то баланс ліквідний і підприємство платоспроможне. У противному разі баланс неліквідний і підприємство вважається неплатоспроможним.

Проаналізуємо ліквідність балансу ТОВ Підприємство «Будконтракт» за даними таблиці 2.5-2.7.

Таблиця 2.5

Ліквідність балансу ТОВ Підприємство «Будконтракт» за 2017 р.

Активи	Сума, станом на		Пасиви	Сума, станом на		Відхилення (надлишок, нестача)	
	01.01.17	31.12.17		01.01.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17
1	2	3	4	5	6	7	8
A1 – готові засоби платежу	9 257,00	25 833	П1 – термінові зобов'язання	33 144	18 455	- 23 887,	7 378,00
A2 – швидколіквідні	29 488,00	108 028	П2 – поточні	-	13 786,00	29 488,00	94 242,00
A3 – середньоліквідні	13 811,00	116 829	П3 – середньо- і довгострокові	13 303,00	5 087,00	508,00	111 742
A4 – неліквідні	27 579,00	28 175,00	П4 – постійні	45 313,00	46 575,00	- 17 734	- 18 400
Баланс	80 135,00	278 865	Баланс	91 760,00	83 903,00	- 11 625	194 962
Довідково: A1+A2	38 745,00	133 861	Довідково: П1+П2	33 144,00	32 241,00	5 601,00	101 620
A3+A4	41 390,00	145 004	П3+П4	58 616,00	51 662,00	- 17 226	93 342

Аналізуючи таблицю, станом на початок року можемо констатувати нормальний фінансовий стан підприємства на момент формування звітності та в короткостроковій перспективі, передкризовий в довгостроковій. На кінець року має місце абсолютна фінансова стійкість на дату складання звітності, нормальна в короткостроковій та довгостроковій перспективі.

Таблиця 2.6

Ліквідність балансу ТОВ Підприємство «Будконтракт» за 2018 р.

Активи	Сума, станом на		Пасиви	Сума, станом на		Відхилення (надлишок, нестача)	
	01.01.18	31.12.18		01.01.18	31.12.18	01.01.18	31.12.18
1	2	3	4	5	6	7	8
A1 – готові засоби платежу	25 833	11 253	П1 – термінові зобов'язання	167 929	108 945	- 142096	- 97 692
A2 – швидколіквідні	108 028	86 960	П2 – поточні	42 226	-	65 802	86 960

Продовження табл. 2.6.

1	2	3	4	5	6	7	9
A3 – середньо-ліквідні	116 829	99 658	П3 – середньо- і довгострокові	14 143	40 897	102 686	58 761
A4 – неліквідні	28 175	51 163	П4 – постійні	54 567	99 192	- 26 392	- 48029
Баланс	278 865	249 034	Баланс	278 865	249 034	-	-
Довідково: A1+A2	133 861	98 213	Довідково: П1+П2	210 155	108 945	- 76 294	- 10 732
A3+A4	145 004,	150 821,	П3+П4	68 710	140 089	76 294	10 732

На початок 2018 року можемо визначити фінансову стійкість підприємства як передкризову на дату формування звітності, в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Ситуація на кінець року не змінилася, фінансовий стан підприємства залишається передкризовим.

Таблиця 2.7

Ліквідність балансу ТОВ Підприємство «Будконтракт» за 2019 р.

Активи	Сума, станом на		Пасиви	Сума, станом на		Відхилення (надлишок, нестача)	
	01.01.19	31.12.19		01.01.19	31.12.19	01.01.19	31.12.19
A1 – готові засоби платежу	10 420	88 804	П1 – термінові зобов'язання	97 733	273 476	- 87 313	- 184672
A2 – швидколіквідні	74 347	147 841	П2 – поточні	-	2 465,00	74 347	145 376
A3 – середньо-ліквідні	99 365	124 248	П3 – середньо- і довгострокові	48 060	36 345	51 305	87 903
A4 – неліквідні	28 472	44 120	П4 – постійні	66 811	92 727	- 38 339	- 48 607
Баланс	212 604	405 013	Баланс	212 604	405 013	-	-
Довідково: A1+A2	84 767	236 645	Довідково: П1+П2	97 733	275 941	- 12 966	- 39 296
A3+A4	127 837	168 368	П3+П4	114 871	129 072	12 966	39 296

З табл.2.7 бачимо, що на момент початку 2019 року платоспроможність

підприємства, виходячи з ліквідності можна визначити як передкризову на момент формування звітності, в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Навіть попри той факт, що підприємство не має поточних зобов'язань до сплати. На кінець року ситуація не змінилася, платоспроможність так само визначається як передкризова.

Зважаючи на те, що баланс підприємства вважається абсолютно ліквідним, якщо має місце наступне співвідношення: $A1 \geq P1$; $A2 \geq P2$; $A3 \geq P3$; $A4 < P4$, тому можемо зазначити, що на підприємстві у 2017 році ми спостерігаємо наступну картину:

$$A1 \geq P1; A2 \geq P2; A3 \geq P3; A4 < P4.$$

Отже баланс підприємства є абсолютно ліквідним. У 2018 році маємо наступний вигляд:

$$A1 < P1; A2 \geq P2; A3 \geq P3; A4 < P4.$$

У 2019 році маємо такий стан:

$$A1 < P1; A2 \geq P2; A3 \geq P3; A4 \geq P4.$$

Тобто у 2018 та 2019 роках порушується ліквідність балансу підприємства, що призводить до погіршення фінансової стійкості підприємства.

На рис. 2.3. наведено структур баланс за ліквідністю активів підприємства.

Наступним етапом аналізу є аналіз показників ліквідності підприємства (табл 2.8). Вони вказують на збалансованість поточних зобов'язань та оборотних активів підприємства та свідчать про рівень ризику наявності розривів у платіжному календарі.

Значення цих коефіцієнтів, що знаходиться в межах нормативних значень, свідчать прозбалансованість структури капіталу, здатність суб'єкта господарювання відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями, тобто вчасно погашати наявні борги та правильно організувати готівкові та безготівкові розрахунки підприємства.

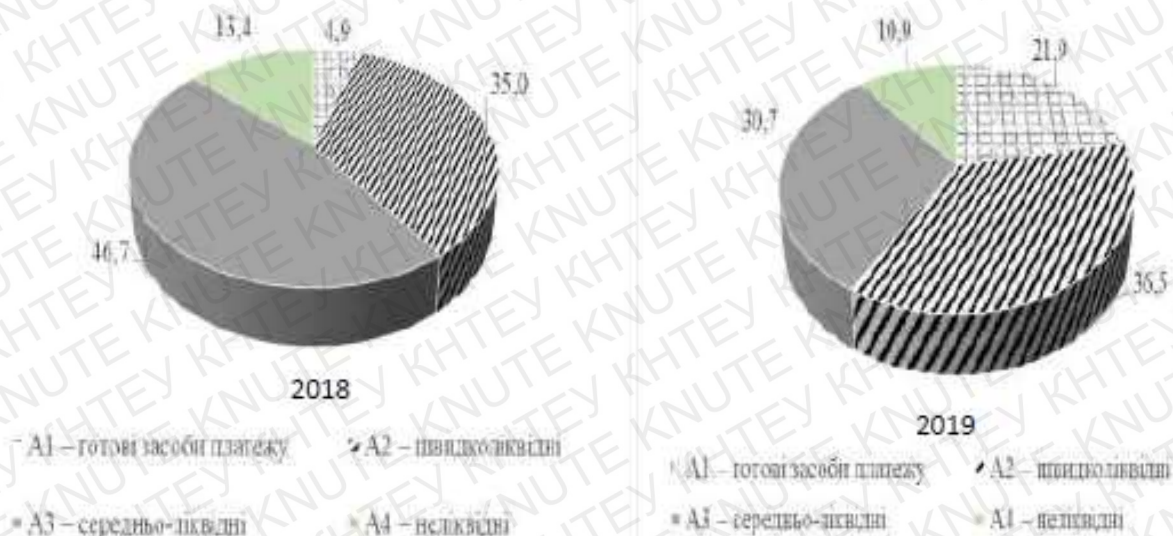

Рис. 2.3. Структура активів ТОВ Підприємство «Будконтракт» за ліквідністю

Ліквідність означає здатність перетворити актив у гроші швидко і без втрат його ринкової вартості. Оцінюючи ліквідність підприємства, аналізують достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань – короткострокової кредиторської заборгованості.

Таблиця 2.8

Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ Підприємство «Будконтракт» за 2017–2019 рр.

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютний приріст	
				2018 р.	2019 р.
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт забезпеченості:					
ліквідними активами	0,85	0,86	0,89	0,01	0,03
швидколіквідними активами	0,38	0,37	0,36	- 0,01	- 0,01
готовими засобами платежу	0,098	0,070	0,161	-0,03	0,09
Загальний коефіцієнт покриття	1,30	1,41	1,31	0,11	0,06
Проміжний коефіцієнт покриття	0,59	0,61	0,59	0,02	- 0,02
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,56	0,68	0,27	0,12	- 0,41

Продовження табл.2.8					
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт відволікання оборотних активів:					
у запаси	0,14	0,22	0,31	0,08	0,08
у дебіторську заборгованість	0,45	0,43	0,36	- 0,02	- 0,08
Коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань	0,19	0,32	0,45	0,13	0,14
Частка власного оборотного капіталу у покритті запасів	1,01	1,77	2,09	0,76	0,32
Коефіцієнт маневрування	0,45	0,50	0,57	0,06	0,07

Для порівняння необхідно зорієнтуватися на нормативні значення показників ліквідності:

- для показника покриття нормативним вважається значення вище 1. Воно показує обсяг оборотних активів, що припадає на одиницю короткострокових зобов'язань.

- для показника швидкої ліквідності – 0,6-0,8. Воно показує обсяг середньо- та високоліквідних оборотних активів, що припадає на одиницю короткострокових зобов'язань.

- для показника абсолютної ліквідності – 0,1. Воно показує обсяг та високоліквідних оборотних активів, що припадає на одиницю короткострокових зобов'язань.

- значення показника співвідношення поточної дебіторської та кредиторської заборгованості свідчить про здатність розрахуватися з постачальниками, працівниками та іншими кредиторами за рахунок дебіторів в межах досліджуваного року. Рекомендоване значення показника = 1.

Графічно динаміка розрахованих в табл.2.8. коефіцієнтів предствалена на рис. 2.4.

Виходячи з проведеного аналізу ліквідності та платоспроможності, можемо, зазначити, що поточна ліквідність, яка характеризує здатність компанії погашати свої поточні зобов'язання строком до 1 року за рахунок

оборотних активів, нижче нормативного значення, крім того коефіцієнт автономії, який є індикатором платоспроможності та характеризує частку власного капіталу компанії у загальній сумі коштів, інвестованих у її діяльність, також нижче нормативного значення, та свідчить, що підприємство не є фінансово незалежним від кредиторів. Протягом досліджуваного періоду спостерігаємо зростання коефіцієнту забезпеченості готовими засобами платежу, відповідно, коефіцієнту абсолютної ліквідності, значення якого є доволі високим на момент 2017, 2019 років.

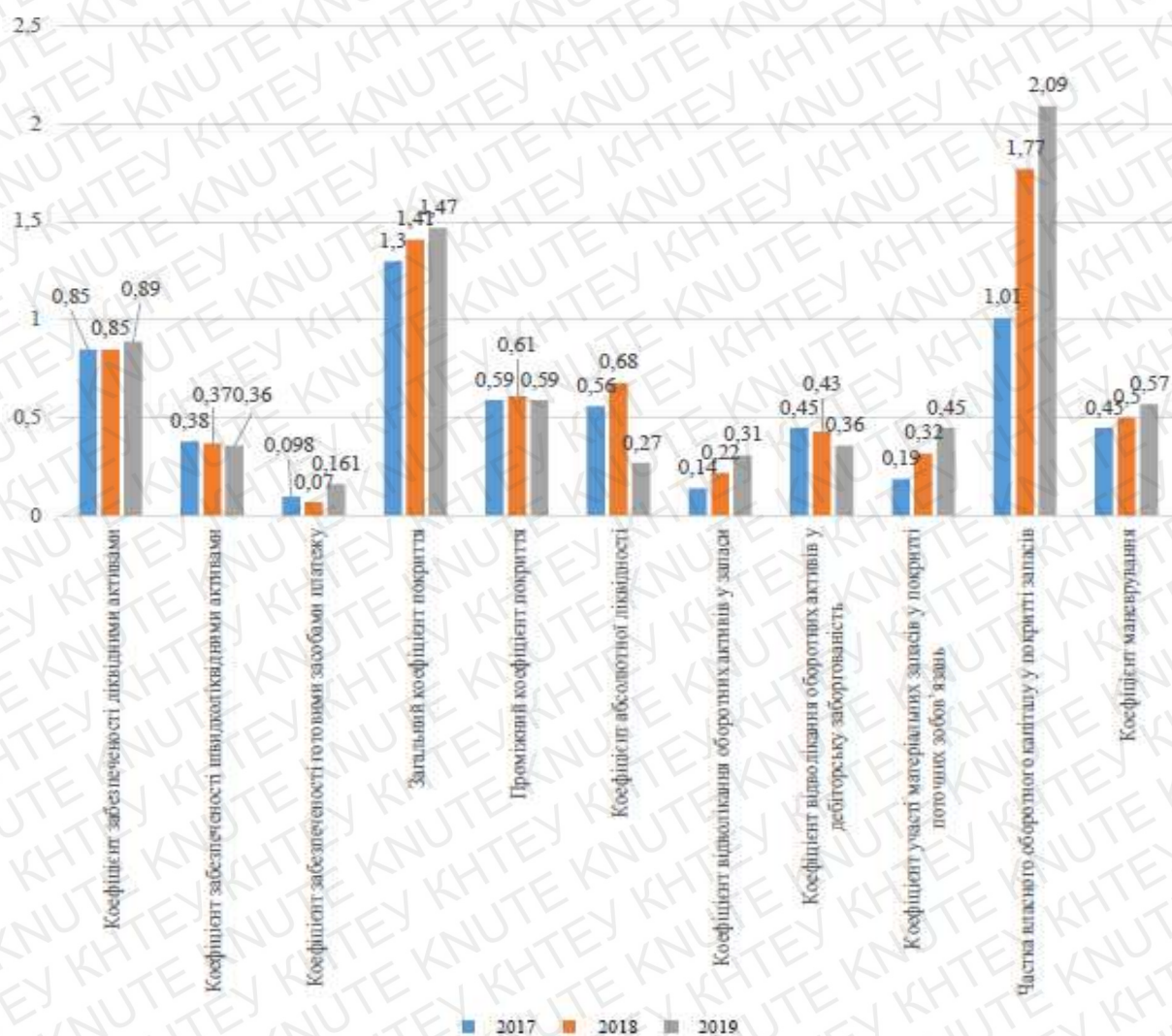

Рис. 2.4. Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ

Підприємство «Будконтракт» за 2017–2019 рр.

Також, задовільним є значення коефіцієнтів відволікання оборотних

активів. У свою чергу низькі значення показників ліквідності також можуть свідчити про негативні тенденції, так як це свідчить про проблеми із здатністю відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями, що знижує довіру контрагентів та партнерів до підприємства, що негативно впливає на вартість залучення позикових ресурсів – банківських та комерційних кредитів, веде до підвищення ризику вирішення проблем у судовому порядку тощо. Важливо зазначити, що нормативні значення показників ліквідності є досить умовними та значною мірою залежать від сфери діяльності підприємства, фактору сезонності, типових договорів співпраці з постачальниками товарів, робіт та послуг, сукупності інших факторів.

Отже, можемо зробити наступні висновки, маючи високі значення показників ліквідності можемо відзначити негативні моменти, адже це свідчить про надмірне відволікання ресурсів підприємства на формування грошових коштів, що призводить до неефективного використання наявних фінансових ресурсів. За умов нормальної економічної ситуації та середньої очікуваної рентабельності підприємства ефективніше вкладати вільні грошові ресурси у власну діяльність, ніж формувати вклади на депозитних рахунках (строкових та до запитання).

2.3. Оцінка фінансової стійкості ТОВ Підприємство «Будконтракт»

Для більш повної картини щодо платоспроможності та ліквідності ТОВ Підприємство «Будконтракт» необхідно оцінити фінансову стійкість підприємства, що дозволить визначити поточний рівень фінансової стійкості підприємства серед можливих варіантів – абсолютна фінансова стійкість, задовільна, проблемний фінансовий стан, кризовий стан. Для розрахунку

результуючого коефіцієнту використовують три показники – надлишок власних оборотних коштів для фінансування запасів підприємства, надлишок власних оборотних коштів і довгострокових позикових ресурсів та надлишок або нестача нормальних джерел для фінансування запасів. Відповідно якщо підприємство здатне покрити суму сформованих запасів лише за рахунок додаткового залучення і власних і позикових ресурсів, то говорять про проблемний фінансовий стан. Якщо для фінансування запасів достатньо лише власних коштів та довгострокових залучених ресурсів, то говорять про задовільну фінансову стійкість. Якщо ж підприємство може сформувати запаси лише за рахунок власних обігових коштів, то говорять про абсолютну фінансову стійкість. Абсолютна фінансова стійкість буває надзвичайно рідко, адже підприємства намагаються залучити додаткові позикові ресурси для підвищення рівня збуту, що зумовлює значне накопичення запасів порівняно із наявним обсягом власних грошових коштів. За умови наявності такого фінансового стану довіра до підприємства є максимальною, імовірність повернення коштів кредиторам є високою. Задовільна фінансова стійкість зустрічається найчастіше, свідчить про ефективну фінансову діяльність та здатність забезпечувати безперервний збутовий та виробничий процес. Проблемна фінансова стійкість означає підвищений ризик неповернення коштів акціонерам, адже у випадку погіршення ринкової кон'юнктури платоспроможність суб'єкта господарювання різко знизиться.

Кризовий фінансовий стан може виникнути при втраті частини власного капіталу, що зумовлює переважання обсягу запасів над власними обіговими коштами, довгостроковими та короткостроковими позиковими джерелами. У такому випадку платоспроможність є мінімальною і необхідно негайно здійснювати заходи реструктуризації або ліквідацію підприємства.

Щодо визначення фінансової стійкості можна використати два основні підходи. Згідно з першим, фінансову стійкість підприємства можна зрозуміти на основі визначення співвідношення позикового та власного капіталу.

Згідно з другим підходом, підприємство є фінансово стійким, якщо у нього достатньо власних оборотних активів. Також говорячи про довгострокову перспективу розвитку підприємства, слід пам'ятати, що фінансова стійкість залежить і від співвідношення доходів та витрат. Навіть якщо в підприємстві є певні проблеми із поточною платоспроможністю, у майбутньому позитивний фінансовий результат дозволить збалансувати вхідні та вихідні грошові потоки, що зробить компанію фінансово стійкою. З цього слідує, що висока рентабельність компанії позитивно впливає на здатність компанії проводити стабільну діяльність.

Оцінку фінансової стійкості підприємства проведемо за абсолютними та відносними показниками. Розрахункові показники по оцінці фінансової стійкості ТОВ Підприємство «Будконтракт» за абсолютними показниками наведено у табл 2.9.

Таблиця 2.9.

**Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ Підприємство
«Будконтракт», за 2017-2019 рр, тис.грн**

Показники	2017	2018	2019	абсолютний приріст, 2018/2017	абсолютний приріст, 2019/2018
1	2	3	4	5	6
Оборотні активи	251196	186339	362788	-64857	176449
Поточні зобов'язання і забезпечення	210145	97733	275941	-112412	178208
Власні оборотні кошти	41051	88606	86847	47555	-1759
Запаси	31947	68611	100062	36664	31451
Короткострокові кредити банків	42226	0	0	-42226	0
Поточна кредиторська заборгованість					
за товари, роботи, послуги	54915	73199	123555	18284	50356
за розрахунками з бюджетом	396	6419	2361	6023	-4058

Продовження табл. 2.9.

1	2	3	4	5	6
за розрахунками зі страхування	112	33	106	-79	73
за розрахунками з оплати праці	184	299	406	115	107
за одержаними авансами	104389	13635	141541	-90754	127906
Нормальні джерела формування запасів	243273	182191	354816	-61082	172625
Тип фінансові стійкості	З<ВОК (абсолютна коротокстрокова фінансова стійкість)	З<ВОК (абсолютна коротокстрокова фінансова стійкість)	ВОК < З<Дн (нормальна коротокстрокова фінансова стійкість)		

Оцінивши за абсолютними показниками фінансову стійкість ТОВ Підприємство «Будконтракт» можемо зазначити що 2017 та 2018 році підприємство мало абсолютну фінансову стійкість, а це свідчить про те, що запаси підприємства повністю сформовані за рахунок його власних джерел – власних оборотних коштів, підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів та має високий рівень платоспроможності. У 2019 році на підприємстві спостерігаємо нормальну фінансову стійкість.

Значний вплив на фінансову стійкість має також розмір позикового капіталу по відношенню до власного капіталу або загальної суми фінансових ресурсів. Підприємство може стабільно функціонувати в умовах високої фінансової залежності від коштів кредиторів. Проте зміна ринкової ситуації, інші негативні впливи зовнішнього та внутрішнього середовища можуть призвести до того, що компанія не зможе відповідати за процентними зобов'язаннями та зобов'язаннями щодо повернення тіла кредиту. Тому висока частка зобов'язань створює загрози фінансовій стійкості компанії у середньо- та довгостроковій перспективах.

Наступним кроком проведемо оцінку фінансової стійкості за допомогою відносних показників (табл 2.10). Ця група показників вказує на рівень фінансових ризиків для підприємств та рівень їх залежності від позикового капіталу. Висока фінансова стійкість вказує на здатність оперативно реагувати на зовнішні та внутрішні стреси без зниження фінансового та виробничого потенціалу суб'єкта господарювання [34].

Таблиця 2.10.

**Відносні показники фінансової стійкості ТОВ Підприємство
«Будконтракт», за 2017-2018 рр**

Показники	2017	2018	2019	абсолютний приріст, 2018/2017	абсолютний приріст, 2019/2018
Власні оборотні кошти	41051	88606	86847	47555	-1759
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,16	0,48	0,24	0,31	-0,24
Маневреність робочого капіталу	0,78	0,77	1,15	0,00	0,38
Маневреність власних обігових коштів	0,63	0,12	1,02	-0,51	0,90
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,28	1,29	0,87	0,01	-0,42
Коефіцієнт покриття запасів	7,59	2,56	3,52	-5,04	0,96
Коефіцієнт фінансової автономії	0,20	0,31	0,23	0,12	-0,09
Коефіцієнт фінансової залежності	5,11	3,18	4,37	-1,93	1,19
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,15	0,42	0,21	0,27	-0,20
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,80	0,69	0,77	-0,12	0,09
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,18	0,61	0,28	0,42	-0,33
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,25	0,54	0,32	0,29	-0,22

За даними табл. 2.10, можемо зробити наступні висновки. Так, сума власних обігових коштів, вказує на ту частину оборотних активів підприємства, що може фінансувати за рахунок своїх фінансових ресурсів, позитивним є наявність цих коштів у підприємства. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами говорить про здатність підприємства фінансувати оборотні активи за рахунок власних коштів. І даний показник на підприємстві вище за 0,1, що є позитивним. Показник маневреності робочого капіталу вказує на частину запасів підприємства, що фінансуються за рахунок власних обігових коштів. Позитивним є зменшення значення показника, але на підприємстві спостерігаємо за 2019 рік зростання даного показника.

Щодо показника маневреності власних обігових коштів, то він свідчить про здатність підприємства швидко відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями за рахунок власного капіталу. Спостерігаємо негативну динаміку у 2019 році за коефіцієнтом забезпечення власними обіговими коштами запасів свідчить про рівень фінансування запасів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів. Позитивна динаміка спостерігається у коефіцієнта покриття запасів вказує на скільки запаси забезпечені нормативними джерелами фінансування запасів. Значення коефіцієнта фінансової незалежності нижче нормативного, що вказує на високий рівень фінансових ризиків. Коефіцієнт маневреності власного капіталу має позитивною динамікою до збільшення та більше нормативного значенням.

Коефіцієнт фінансової стійкості дозволяє вказати, яка частина активів фінансується за рахунок довгострокових джерел фінансування – власного капіталу та довгострокових позикових фінансових ресурсів. Даний показник за 2019 рік має негативну тенденцію, але не дивлячись на це можемо зазначити банкрутство у поточному році ТОВ Підприємство «Будконтракт» не загрожує.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ НА ТОВ ПІДПРИЄМСТВО «БУДКОНТРАКТ»

Головна проблема ліквідності і платоспроможності підприємства в тому, що оборотні активи підприємства зосереджені в важкореалізованих активах, а короткострокові зобов'язання занадто великі в порівнянні з часткою швидкоореалізуємих активів і продовжують зростати. Ліквідність можна підвищити:

- через зниження короткострокових зобов'язань;
- шляхом збільшення частки ліквідних (оборотних) активів.

Проведений аналіз ліквідності балансу підприємства у другому розділі дозволяє виявити найважливіші аспекти і слабкі позиції в діяльності ТОВ Підприємство «Будконтракт» та показує, за якими напрямками потрібно проводити таку роботу, аби домогтись поліпшення фінансового стану підприємства. У табл. 3.1 наведено фактори, які впливають на збільшення або зменшення ліквідності підприємства.

Таблиця 3.1.

Фактори, що впливають на зміну ліквідності підприємства

Фактори, що впливають на збільшення ліквідності	Фактори, що впливають на зменшення ліквідності
одержання довгострокового кредиту інвестування капіталу прибутки амортизаційні відрахування скорочення дебіторської заборгованості повернення наданих позик продаж необоротних активів	погашення довгострокових позик грошові виплати збитки податки на дохід від оцінки активів інвестиції в основні засоби погашення короткострокових кредитів використання резервних фондів

Також змінити ліквідність (платоспроможність) підприємства можна

через прискорення оборотності активів. Вивільнені за рахунок прискорення оборотності оборотних активів кошти дозволять мінімізувати залучення позикових коштів. Домогтися цього можна через скорочення періоду обороту компонента (або компонентів) оборотних коштів.

Стаття запасів і витрат ТОВ Підприємство «Будконтракт» становить майже 30% в структурі балансу. Основними причинами збільшення залишків товарно-матеріальних цінностей можуть бути:

- падіння попиту на окремі вироби,
- низька якість і нерітмічний випуск продукції,
- затримка відвантаження, транспортні труднощі та ін.

Виходячи із ситуації, що структури балансу, можна використовувати найбільш ефективний і простий спосіб зміни показників ліквідності ТОВ Підприємство «Будконтракт» - до реструктуризації короткострокових кредитів і позик в довгострокові.

З метою вишукування внутрішніх резервів оптимізації структури балансу, і в цілях мінімізації залучення додаткових коштів фінансування, підприємству було рекомендовано провести інвентаризацію своїх товарно-матеріальних запасів та інших видів оборотних коштів, виявити залежані запаси, і скоротити їх рівень.

Необхідно звернути увагу на дебіторську заборгованість. Великий обсяг дебіторської заборгованості істотно збільшує витрати на обслуговування позикового капіталу, підвищує витрати організації, що спричиняє зменшення фактичної виручки, рентабельності та ліквідності оборотних активів. Дебіторська заборгованість являє собою досить варіабельний і динамічний елемент оборотних активів, істотно залежить від прийнятої в організації політики щодо покупців продукції. Прагнення до максимально можливого скорочення дебіторської заборгованості - один із способів управління ліквідністю для підприємства. Якщо підприємство має великі суми дебіторської заборгованості і насамперед несплачені своєчасно

товари відвантажені, то слід запровадити комплекс заходів, починаючи з можливого вибіркового припинення відвантаження продукції замовникам-боржникам до рішучих вимог повернення коштів у судовому порядку. Наполеглива робота з дебіторами, диференційний підхід до кожного партнера обов'язково дасть певні сплачені суми, що приведе до збільшення платіжних можливостей самого підприємства. Основні напрями щодо покращення ліквідності та платоспроможності підприємства наведено у табл. 3.2.

Щоб підвищити ефективність управління фінансовими джерелами необхідно зменшити термін оборотності і підвищити рентабельність основної діяльності організації за рахунок збільшення виручки ТОВ Підприємство «Будконтракт».

Щоб збільшити рентабельність від реалізації готової продукції, необхідно прагнути до зменшення витрат на її виготовлення, до підвищення цін на продукцію, що продається, а також стежити за тим, щоб темпи зростання обсягу продажів продукції перевищували темпи зростання витрат на виготовлення.

Оскільки метою є підвищення показників ліквідності та платоспроможності, підприємству слід ввести управління запасами з метою оптимізації запасів матеріалів, незавершеного виробництва та готової продукції. Оптимізація їх рівня має вплинути на перерозподіл обігових коштів підприємства, в результаті чого очікується збільшення величини ліквідних грошових коштів та зменшення величини неліквідних виробничих запасів.

Таблиця 3.2

Напрямків покращення фінансового стану та підвищення ліквідності

ТОВ ТОВ Підприємство «Будконтракт»

Показник	Нормативне значення	Результати розрахунків		Висновки	Напрямки заходів
		2018	2019		
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,31	0,23	В фінансуванні діяльності значну частину посідають позикові кошти	Знизити суму позикових коштів
Коефіцієнт фінансового ризику	$\leq 0,5$ критич.=1	1,46	2,98	Підприємство використовує позикового капіталу більше, ніж власного	Знизити суму позикових коштів
Коефіцієнт фінансової залежності	зниження	3,18	4,37	Зниження частки позикових коштів у фінансуванні підприємства	Знизити суму позикових коштів
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	збільшення	0,50	0,57	Недостатньо ефективного використання власного капіталу	Більше вкладувати власний капітал в оборотні кошти
Коефіцієнт покриття	> 1	1,41	1,47	Можливість погашення поточної заборгованості без продажу основних засобів	Збільшення та оптимізація структури оборотних коштів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1-1,5	0,37	0,36	Неможливість погашення поточної заборгованості без залучення додаткових коштів	Збільшення та оптимізація структури оборотних коштів
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,25	0,07	0,16	Можливість швидкого погашення заборгованості грошовими коштами	Збільшення та оптимізація структури оборотних коштів

Отже, одним з пріоритетних напрямків діяльності ТОВ Підприємство

«Будконтракт» є нарощування обсягів продаж та збільшення прибутку, який є узагальнюючим фінансовим показником його діяльності. Комплекс заходів щодо покращення результатів роботи підприємства направлений на вирішення проблем максимізації прибутку та покращення основних показників діяльності підприємства, таких як рентабельність, оборотність активів, дебіторської та кредиторської заборгованості тощо.

Розглянемо процес обґрунтування рішень щодо збільшення прибутку на задану величину шляхом збільшення обсягу реалізації послуг та зниження постійних або змінних витрат і в результаті зміни ціни без зміни обсягів реалізації. Збільшення обсягу реалізації в свою чергу може бути досягнуто за рахунок нарощування кількості абонентів на обслуговуванні або підвищення цін без зміни фізичних обсягів виробництва.

За даними аналітичного дослідження «Ринок бетону України: 2018 і прогноз розвитку до 2021», київський регіон продовжує утримувати перше місце (до 45%) за обсягом споживання товарного бетону - основного конструкційного матеріалу в будівництві. При цьому, досить часто, можна ще побачити нерівномірний характер конкуренції на ринку. Багато товарних будівельних ринків мають локальні особливості та характеризуються високим рівнем концентрації, що межує з монополізацією ринка компанією-лідером, що буде стимулювати зростання цін на будматеріали при значному підвищенні попиту на них. Серед основних стримуючих факторів у розвитку обсягів будівництва слід виділити:

- низький рівень доходів населення;
- висока% ставка по кредитах.

На 2019 рік аналітики РАУ прогнозують приріст індексу будівельної продукції на рівні + 17%. Однак, якщо сповільняться реформи, в першу чергу, які стосуються інструментів щодо зниження «рівня корупції», а також реформи «судової системи», то в 2020 році варто очікувати падіння індексу будівельної продукції на -5% [36]. Таким чином можемо говорити про

стримано-оптимістичний прогноз, та можливе зростання в межах 10% [37].

Виходячи з прогнозів та динаміки чистого доходу на підприємстві зроби прогнозні показники результатів діяльності підприємства. Спочатку простежимо динаміку чистого доходу за період 2016-2019 рр. (рис 3.1).

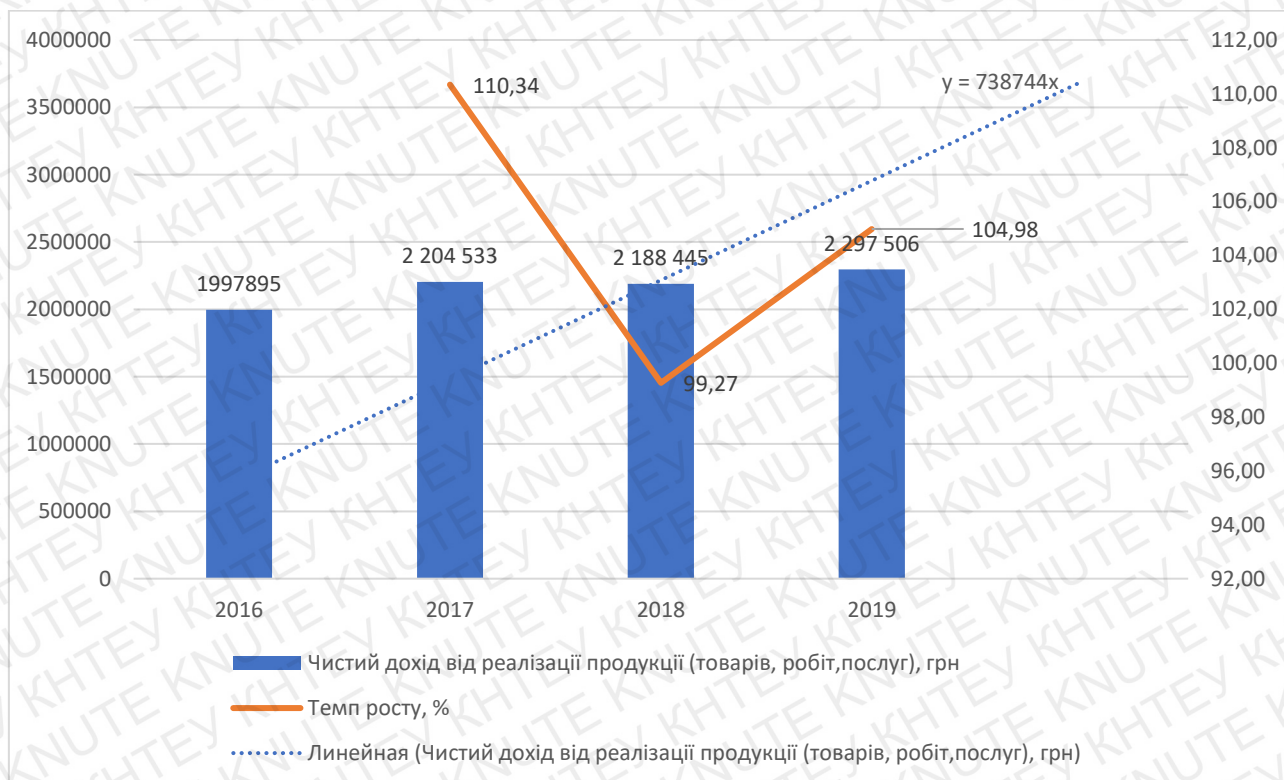

Рис.3.1. Динаміка чистого доходу ТОВ Підприємство «Будконтракт»

Як бачимо з рис. 3.2. за останній звітний період відбулося зниження чистого доходу на підприємстві. Тому для розрахунку планового показники скористаємось прогнозними значеннями щодо розвитку галузі, а також середніми темпами росту за період, що досліджується. Середній темп росту чистого доходу на підприємстві становить 104,8%, а враховуючи ще й приріст по галузі у розмірі 10%, можемо орієнтуватися на темп росту на підприємстві у 109%, а розмір чистого доходу буде складати 2402941 грн. Прогнозні показники результатів діяльності наведено у табл. 3.3. Собівартість продукції визначимо через середній рівень собівартості у

чистому доходу. За проведеними розрахунками, визначили середній рівень собівартості у чистому доходу, що складає 0,79. Виходячи з планового значення чистого доходу, та рівня собівартості у чистому доходу, можемо розрахувати прогнозний показник собівартості, що буде становити 1981401,77 грн.

Таблиця 3.3.

**Прогнозні показники результатів діяльності
ТОВ Підприємство «Будконтракт», грн**

Показники	2019р	2020 р
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 188 445	2 504 282
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1819329	1981401,77

Необхідно враховувати і те, що підприємство відчуває зміни у соціально-економічному розвитку країни, у зв'язку з цим в плануванні бажано враховувати ці зміни. З точки зору доступності даних щодо окремих макроекономічних показників та їх прогнозів на 2020 рік такими показниками є валовий внутрішній продукт та індекс інфляції (споживчих цін). Тому розрахуємо планові показники з урахуванням цих факторів (табл 3.4.).

Для подальшого розрахунку візьмемо середній коефіцієнта еластичності, що буде становити 1,5. Для визначення прогнозного показника зростання номінального ВВП, нам необхідно встановити рівень інфляції на 2020 р. Так згідно даних сайту Мінфіна, прогноз інфляції на 2020 рік складе 4,3% [38]. Отже, розрахунковий прогноз зростання номінального ВВП складе 5,86%. Маючи показник зростання ВВП та коефіцієнта еластичності можемо визначити плановий темп приросту чистого доходу, що буде становити 7,10%. Виходячи з отриманих даних плановий показник чистого доходу у 2020 році складе 2460629 грн.

Таблиця 3.4.

**Коефіцієнт еластичності зміни чистого доходу від зміни
номінального ВВП**

Рік	Чистий дохід		Номінальний ВВП		Коеф. еластичності, %
	грн.	температура приросту, %	млн.грн.	температура приросту, %	
2017	2204533	***	2982920	***	***
2018	2188445	-0,73	3558706	19,30	1,18
2019	2297506	4,5	3974564	11,69	1,24

Для подальших розрахунків визначення ліквідності та платоспроможності знайдемо середнє значення чистого доходу за двома методами:

$$2504282 \cdot 0,5 + 2460629 \cdot 0,5 = 2482455 \text{ грн.}$$

Собівартість продукції у 2020 році визначимо через рівень собівартості у частому доході, що складе 1961140 грн.

Розраховували результативні показники діяльності підприємства, визначимо показники за активами та пасивами (табл 3.5.), які впливають на ліквідність та платоспроможність підприємства, а також розрахуємо показники ліквідності та платоспроможності.

Просте перенесення темпів росту обсягу оборотних активів є не коректним, оскільки зміна їх обсягів має безпосередній взаємозв'язок з обсягами діяльності підприємства. Тому перенесення тенденцій зміни обсягів оборотних активів доцільно провести у взаємозв'язку з обсягами діяльності підприємства. Це забезпечується завдяки використанню періоду обороту за окремими статтями оборотних активів.

Базова формула для розрахунку планового обсягу оборотних активів на основі періоду обороту:

$$OA_{i_{пл}} = PO_{i_z} \cdot OD_{одн_{пл}}, \quad 3.1.$$

- де $OA_{i_{пл}}$ — i -та стаття оборотних активів у плановому періоді, тис.грн;
 $ПОi_z$ — період обороту i -ї статті оборотних активів у звітному період, дні;
 $ОДодн_{пл}$ — одноденний обсяг діяльності у плановому періоді, тис.грн.

У цій формулі в розрахунку одноденного обсягу діяльності, як і періоду обороту окремих статей оборотних активів, використовується чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) чи собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Це визначається природою окремих статей оборотних активів: для розрахунку показників оборотності за матеріальними оборотними активами (запаси) використовується собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), для інших статей (дебіторська заборгованість, грошові кошти) — чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Період обороту окремих складових кредиторської заборгованості розраховується за допомогою ділення середнього значення обсягу кредиторської заборгованості на обсяг собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) і множення отриманого результату на 360 днів.

Базова формула для розрахунку планового обсягу кредиторської заборгованості за окремими її складовими є такою:

$$KZi_{пл} = ПОi_z \cdot ОСодн_{пл}, \quad 3.2$$

- д KZi_n — i -та стаття кредиторської заборгованості у плановому періоді, тис.грн;
 $ПОi_z$ — період обороту i -ї статті кредиторської заборгованості у звітному період, дні;
 $ОСодн_{пл}$ — одноденний обсяг собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) у плановому періоді, тис.грн.

На основі запропонованої вище методики та заходів запропонованих по покращенню ліквідності та платоспроможності, визначимо показники балансу ТОВ Підприємство «Будконтракт» на 2020 рік (табл.3.5.).

Таблиця 3.5.

Прогнозний баланс ТОВ Підприємство «Будконтракт»

(тис. грн.)

Актив	Базовий варіант 2019 рік	Прогно- зні дані 2020 рік	Пасив	Базовий варіант 2019 рік	Прогно- зні дані 2020 рік
1	3	4	5	6	7
Необоротні активи	42225	43967,9	Власний капітал	92727	117399,9
Оборотні активи, в т.ч.	362788	359465,3	Позиковий капітал, в т.ч.	312286	291467,3
Запаси	100062	90910,27	Довгострокові зобов'язання	36345	26345
Дебіторська заборгованість	147721	135951	Короткострокові кредити	275941	265122,3
Грошові кошти	97618	109548,5			
Витрати майбутніх періодів	1895	1895			
Інші оборотні активи	24186	31160,5			
Баланс	405013	413433,2	Баланс	405013	413433,2

На основі прогнозних даних визначимо показники ліквідності та фінансового стану підприємства в 2020 році (табл 3.6.).

Таким чином, в результаті проведення запропонованих заходів значно покращиться фінансовий стан підприємства та підвищиться його ліквідність. Так, коефіцієнт автономії зросте майже вдвічі, при цьому коефіцієнт фінансового ризику значно скоротиться та наблизиться до оптимального значення, що безумовно є позитивним зрушенням.

Таблиця 3.6.

**Прогнозні показники ліквідності та платоспроможності ТОВ
Підприємство «Будконтракт»**

Показники	2019	2020
Коефіцієнт автономії	0,23	0,28
Коефіцієнт фінансово ризику	3,4	2,5
Коефіцієнт фінансової залежності	4,37	3,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,93	0,8
Коефіцієнт покриття	1,31	1,35
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,95	1,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,27	0,41

Підприємство менше буде залажати від зовнішніх джерел фінансування діяльності, а отже буде менш ризиковою. Коефіцієнт маневреності власного капіталу також підвищиться, що показує збільшення частки власного капіталу для фінансування поточної діяльності, тобто вкладень в оборотні кошти. Значно підвищаться і показники ліквідності. Як видно з даних таблиці, їх значення досягнуть оптимальних значень, отже підприємство матиме змогу без особливих зусиль погашати свої зобов'язання перед кредиторами. Таким чином, найбільш ліквідних коштів підприємства вистачатиме для покриття найбільш термінових зобов'язань.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В умовах ринкових відносин платоспроможності суб'єктів господарської діяльності приділяється особлива увага. Аналіз платоспроможності необхідний і для самого підприємства, з метою оцінки фінансової діяльності, і для зовнішніх інвесторів(банків). Показником платоспроможності підприємства є відсутність прострочених боргів банку, бюджету, постачальникам, робітникам та службовцям. Оцінка платоспроможності здійснюється на основі характеристики ліквідності поточних активів. Ліквідність - термін, який характеризує здатність окремих видів майнових цінностей швидко і без значних втрат своєї вартості перетворюватися на кошти. Платоспроможність підприємства полягає у його готовності негайно погасити короткотермінову заборгованість власними коштами. Основними ознаками платоспроможності є: наявність у достатньому обсязі коштів на поточних рахунках; відсутність простроченої кредиторської заборгованості. Регулювання платоспроможністю складається з аналізу та управління руху грошових потоків, тобто передбачає цілеспрямований вплив на процеси обертання грошових коштів, а отже, і їх витрачання та перерозподіл.

Важливою функцією управління платоспроможністю є оцінювання, методи проведення якого залежать від цілей застосування його результатів. Діагностика платоспроможності ґрунтується на використанні системи показників. Вирізняються два загальні підходи стосовно визначення платоспроможності підприємства: статистичний та динамічний. Для діагностики платоспроможності підприємства, за статистичним підходом, використовується і кількісна, і якісна оцінка.

Кількісна оцінка передбачає використання системи фінансових коефіцієнтів, що дозволяють зіставити вартість поточних активів, які мають різний ступінь ліквідності із сумою поточних зобов'язань.

У кількісній оцінці платоспроможності підприємства крім відносних показників використовують і абсолютні показники. Отже, в умовах ринкової економіки необхідно здійснювати не тільки оцінку активів і пасивів балансу, а й поглиблений щоденний аналіз стану та використання господарських засобів.

Тому кожне підприємство повинно мати в своєму розпорядженні достатньо ліквідні кошти, що є запорукою їх процвітання та подальшого розвитку. Підприємствам потрібно формувати ефективну систему управління грошовими коштами, що забезпечують поточну і перспективну платоспроможність і ліквідність.

В результаті проведення діагностики платоспроможності та ліквідності ТОВ Підприємство «Будконтракт» було визначено, що основну частку активів складають оборотні (майже 90%), але за досліджуваний період їх частка має тенденцію до скорочення, скорочення відбувається за рахунок інших оборотних активів та запасів. Щодо необоротних активів, то спостерігаємо зниження частки основних засобів (на 20%). Отже, за досліджуваний період зростає загальна величина активів підприємства, в основному зростання відбувається за рахунок оборотних активів (на 94,69%). Оборотні активи збільшились протягом 2017-2019 рр. на 111592 тис. грн, в загальній вартості майна їхня питома вага становила 90,08% у 2017 р., дещо знизилась у 2018 р до 87,65%, проте у 2019 р. знову збільшилась до 89,57%, що свідчить про високу мобільність структури активів. Що стосується пасивів, то основна частка приходить на поточні зобов'язання.

Проведений аналіз ліквідності та платоспроможності за основними показниками показав, що поточна ліквідність, яка характеризує здатність компанії погашати свої поточні зобов'язання строком до 1 року за рахунок оборотних активів, нижче нормативного значення та становить (0,89), але позитивним є те, що він має тенденцію до зростання. Крім того коефіцієнт автономії, який є індикатором платоспроможності та характеризує частку

власного капіталу компанії у загальній сумі коштів, інвестованих у її діяльність, також нижче нормативного значення, та свідчить, що підприємство не є фінансово незалежним від кредиторів. Протягом досліджуваного періоду спостерігаємо зростання коефіцієнту забезпеченості готовими засобами платежу (3 0,098 у 2017 році до 0,161 у 2019 році). Також, задовільним є значення коефіцієнтів відволікання оборотних активів.

З метою більш детальної діагностики платоспроможності підприємства було здійснено оцінку фінансової стійкості підприємства за абсолютними та відносними показниками. Оцінивши за абсолютними показниками фінансову стійкість ТОВ Підприємство «Будконтракт» можемо зазначити що 2017 та 2018 році підприємство мало абсолютну фінансову стійкість. У 2019 році на підприємстві спостерігаємо нормальну фінансову стійкість. можемо зробити наступні висновки. Проведений аналіз за відносними показниками показав, що підприємство має власні обігові кошти, що вказує на ту частину оборотних активів підприємства, що може фінансувати за рахунок своїх фінансових ресурсів, позитивним є наявність цих коштів у підприємства. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами говорить про здатність підприємства фінансувати оборотні активи за рахунок власних коштів. І даний показник на підприємстві вище за 0,1, що є позитивним. Коефіцієнт фінансової стійкості дозволяє вказати, яка частина активів фінансується за рахунок довгострокових джерел фінансування – власного капіталу та довгострокових позикових фінансових ресурсів. Даний показник за 2019 рік має негативну тенденцію, але не дивлячись на це можемо зазначити банкрутство у поточному році ТОВ Підприємство «Будконтракт» не загрожує.

Визначення резервів підвищення платоспроможності та ліквідності підприємства дозволило виявити наступні резерви підвищення ліквідності та платоспроможності ТОВ Підприємство «Будконтракт».

Головним резервом отримання додаткових коштів збільшення виручки

та значне зменшення витрат, що приведе до підвищення прибутку підприємства. Зниження собівартості продукції та витрат, джерелом покриття яких є прибуток, покращує платоспроможність підприємства.

Також джерелом додаткових коштів може стати продаж окремих низькорентабельних структурних підрозділів та об'єктів основних фондів. Завдяки цій операції підприємство може отримати інвестиційні ресурси на більш прибуткові види діяльності і перепрофілювати виробництво. Також можна здати в оренду основні фонди, які використовуються у виробничому процесі не повною мірою;

Оскільки в фінансуванні діяльності значну частину посідають позикові кошти, підприємству необхідно знизити суму позикових коштів. Отримані кошти від попередніх заходів варто спрямувати на погашення кредиторської заборгованості, чим знизити залежність від позикових коштів та підвищити ліквідність підприємства. Для більш ефективного використання власного капіталу необхідно спрямовувати його в оборотні кошти

Оцінка перспективного рівня платоспроможності та ліквідності підприємства в результаті проведення запропонованих заходів показала, що значно підвищуються показники ліквідності: коефіцієнт покриття зростає з 1,31 до 1,35; коефіцієнт швидкої ліквідності зростає з 0,95 до 1,01; коефіцієнт абсолютної ліквідності зростає з 0,270 до 0,41. Тобто, їх значення досягнуть оптимальних значень, отже підприємство матиме змогу без особливих зусиль погашати свої зобов'язання перед кредиторами. Таким чином, найбільш ліквідних коштів підприємства вистачатиме для покриття найбільш термінових зобов'язань.

Отже, підвищення рівня платоспроможності підприємства залежить від поліпшення результату його виробничої та комерційної діяльності. Разом із цим надійний фінансовий стан, його ліквідність та платоспроможність теж залежать від раціональної організації використання фінансових ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Doing Business 2018: Country Tables [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>
- 2 Офіційний веб-портал «Судова влада України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/>
3. Смірнова П. В. Оцінка майбутньої ліквідності та платоспроможності підприємства торгівлі / Н. О. Власова, П. В. Смірнова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. / Харк. держ. ун. харчування та торгівлі – Харків, 2011. – Вип. 2. – С. 183–190.
4. Іванов В. Концептуальні засади забезпечення платоспроможності підприємства / В.Іванов // Економіка. – 2009. – №9 (100). – С.4-8.
5. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2015. С.36-40
6. Бугай О., Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. Галицький економічний вісник, 2013. С.169-173.
7. Гудзь О. Є. Діагностика та управління платоспроможністю в аграрних підприємствах / О.Є. Гудзь // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 7 [10]. – С. 323–326
- 8 Білик М.Д. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] /М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с
9. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: навч. посібник для студ. екон. спец. вищих навч. закл. / Н.В. Тарасенко / Національний банк України; Львівський банківський інт. — 2. вид., стер. — К.: Алерта, 2003. — 486 с.
- 10 Бернстайн Л. Анализ финансовой отчетности /Пер. с англ. / [Л.

Бернстайн]; под ред. Я.В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 624 с.

11. Вдовенко Л. Платоспроможність підприємств: сутність та методика розрахунку показників / Л. Вдовенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Терно пільський національний економічний університет; ред кол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. — Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2012. — Вип. 10. — Ч. 2. — С. 27—29

12. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія / Л.А. Лахтіонова. — К.: КНЕУ. — 2001. — 388 с.

13. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства.// Ефективна економіка. - № 2. - 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>

14. Економічний аналіз: [підручник] / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній; за ред. проф. А.Г. Загороднього; 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 487 с.

15. Чайка Т.Ю., Лошакова С.Є., Водоріз Я.С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності // МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ. Випуск № 15. - 2018. - С.900-908

16. Бержанір І. А., Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансового стану підприємств / Финансы, учет, банки .- № 1 (20).- 2014. С.44-49

17. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами / Ван Хорн Джеймс К.; пер. с англ. - М.: Финансы и статистика, 1996. - 800 с.

18. Унковская Т. Е. Финансовое равновесие предприятия: [Монография] / Татьяна Евгеньевна Унковская. - К.: Генеза, 1997. - 328 с.

19. Кононенко О. Анализ финансовой отчетности / Кононенко О. - Х.: Фактор, 2002. - 144 с.
20. Мазаракі А. А. Економіка торговельного підприємства: підручник для вузів / А. А. Мазаракі, Н. М. Ушакова, Л. О. Лігоненко; під ред. проф. Н. М. Ушакової. - К.: "Хрещатик", 1999. - 800 с
- 21 Глущенко В. В. Ліквідність, платоспроможність та фінансова безпека комерційного банку / В. В. Глущенко, М. М. Перешибкін, В. С. Серба. - Х. : Видавництво ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004 . - 185 с
22. Журавльова Ю. Ю. Сутність платоспроможності підприємства / Ю. Ю. Журавльова // Фінанси України. - 2006. - №1. - С. 116-121
23. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента/ И.А. Бланк. — В 2х т. Т. — К.: Эльга, 1999. — 590 с.
24. Халатур С. М., Бровко Л. І. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств. Економіка та держава № 12.-2017. - С.56-60
25. Мельник Т.А., Лобач К.В. Методи оцінки ліквідності підприємства // Наукові записки, вип.20, 2016. С. 79-93
26. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент. — К.: Знання, 3тє вид., 2008. — 352с.
27. Власова Н.О. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємств роздрібної торгівлі [Текст] : монографія / Н.О. Власова, Т.С. Пічугіна, П.В. Смірнова; Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі – Харків, 2010. – 222 с.:
28. Кривдюк А.В., Яцишина С.Є. Дослідження економічної категорії платоспроможності підприємства // Економічний простір. – № 15. – 2008 – С. 185-190
29. Соколова Е. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства / Е. Соколова, Г. Чернявська // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. - 2016. - Вип. 35. - С. 330-338.

30.Трийд О.М., Тижненко О.Г. Економіко-математичні моделі оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання: монографія / О.М. Трийд, В.О. Тижненко. – К.: УБС НБУ, 2009. – 213 с.

31.Фещур Р.В. Проблеми оцінки фінансового стану підприємств / Р.В. Фещур // Вісник «Львівська політехніка». – 2011. – № 436. – С. 256-263.

32. Черленяк І. І. Особливості формування операційного прибутку та механізми управління ним / І. І. Черленяк, Н. Н. Пойда-Носик, П. П. Гаврилко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. - 2011. - Вип. 10. - С. 80-88.

33. Шевчук В. О. Аналіз господарської діяльності: [навч. посібник] / В. О. Шевчук, О. В. Коновалова, В. П. Пантелеев. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. Агентство», 2011. – 399 с.

34. Кобилецький В. Р., Відносні показники фінансової стійкості / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «Financial Analysis online» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/100-vidnosni-pokaznyky-finansovoi-stiikosti>

35. Гейдис Н.М. Фінансовий аналіз: Навч.-методич. посіб. –Л.: ЛБІНБУ, 2006. -414 с.

36. Ринок будівництва і будівельних матеріалів в Україні: прогноз на 2019». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://gazobeton.org/uk/node/636>

37. Що буде з українським ринком нерухомості? » [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nerukhomi.ua/ukr/news/lyudi/scho-bude-z-ukrainskim-rinkom-zhitlovogo-budivnitstva-do-kintsya-roku-prognozi-developeriv.htm>

38. Інфляція в 2020 году будет на уровне 4,2% ». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/2020/06/21/47488478/>

39. Котляр М. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансової стійкості підприємства / М. Котляр // Вісник ТНЕУ. – 2011. – № 4. – С. 124.

40. Ковальчук Т. М., Вергун А. І. Теоретико-методологічні засади аналізу фінансового стану підприємства за стадіями життєвого циклу / Т. М. Ковальчук, А. І. Вергун // Науковий вісник Чернівецького національного університету: Збірник наукових праць. Вип. 669-671. Економіка. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2013. – С. 116-122.

41. Бут О.А. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». - №3(43). – 2018. – С. 16-18

42. Носова Є.А. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства // Економіка. Проблеми економічного становлення.– 2012.– №2. – С. 58–64.

43. Пойда-Носик Н.Н. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення / Н. Н. Пойда-Носик, В. В. Свадебба // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2016. – С. 208 – 215

ДОДАТКИ

**Система показателів для оцінки економічної состоятельности
і платіжеспособності господарюючого суб'єкта**

Найменування показників	Характеристика
1. Показники ліквідності активів і терміновості оплати пасивів балансу: 1.1 Угруповання активів: - А1 - найбільш ліквідні активи; - А2 - швидко реалізованих активи; - А3 - повільно реалізованих активів; - А4 - важкореалізовані активи. 1.2 Угруповання пасивів: - П1 - найбільш термінові зобов'язання; - П2 - короткострокові зобов'язання; - П3 - довгострокові зобов'язання; - П4 - постійні зобов'язання	Ліквідність балансу - це ступінь покриття зобов'язань підприємства активами, термін перетворення яких в грошові кошти відповідає терміну погашення зобов'язань. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства
Абсолютні показники ліквідності: 2.1 Поточна ліквідність; 2.2 Перспективна ліквідність	Поточна ліквідність свідчить про платоспроможність підприємства на найближчий до розглянутого моменту проміжок часу. Перспективна ліквідність дає прогноз платоспроможності на основі порівняння майбутніх надходжень і платежів
3. Відносні показники ліквідності: 3.1 Коефіцієнт поточної ліквідності; 3.2 Коефіцієнт термінової ліквідності; 3.3 Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Показники становлять інтерес не тільки для керівництва підприємства, але і для зовнішніх суб'єктів аналізу: коефіцієнт абсолютної ліквідності становить інтерес для постачальників сировини і матеріалів, коефіцієнт термінової ліквідності - для банків, коефіцієнт поточної ліквідності - для інвесторів
Показники фінансової стійкості: 4.1 Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності); 4.2 Коефіцієнт фінансового левериджу; 4.3 Коефіцієнт забезпеченості; власними оборотними засобами; 4.4 Коефіцієнт маневреності власного капіталу;	Коефіцієнти фінансової стійкості надають інформацію про відносну сумі боргу в структурі капіталу підприємства, достатності прибутку і грошового потоку для покриття процентних витрат та інших фіксованих витрат. Ця група

4.5 Коефіцієнт забезпеченості запасів.	показників вказує на рівень фінансових ризиків на підприємстві та рівень залежності суб'єктів господарювання від позикового капіталу, забезпеченість власним капіталом
Показники ділової активності: 5.1 Капіталовіддача; 5.2 Фондовіддача; 5.3 Оборотність оборотних активів; 5.4 Оборотність запасів; 5.5 Оборотність дебіторської заборгованості; 5.6 Оборотність кредиторської заборгованості; 5.7 Оборотність власного капіталу	Показники ділової активності характеризують ефективність використання ресурсів підприємства. Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється передусім у швидкості обороту його засобів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних фінансових коефіцієнтів оборотності.
Показники рентабельності: 6.1 Рентабельність продажів; 6.2 Рентабельність витрат; 6.3 Рентабельність продажів по чистому прибутку; 6.4 Рентабельність активів; 6.5 Рентабельність власного капіталу	Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямків діяльності (виробничої, підприємницької, інвестиційної), окупність витрат і т.д. Рентабельність є одним з найважливіших оціночних показників фінансово-господарської діяльності підприємства і відображає те, наскільки ефективно підприємство використовує свої кошти з метою отримання прибутку
Показник рівня стійкості: 7.1 Модель Альтмана.	Показник стійкості підприємства характеризує фінансові можливості підприємства, які визначаються насамперед наявністю у нього власного капіталу. Модель Альтмана допомагає спрогнозувати ймовірність банкрутства підприємства

Додаток Б

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю	Дата (рік, місяць, число)	01
Підприємство "Будконтрак"		3321245
за ЄДРПОУ		
Територія Київська		1810400000
обл..... за КОАТУУ		
Орган державного управління	за	233
СПОДУ		
Галузь	за	13150
ЗКГНГ		
Вид економічної діяльності		46.73
за КВЕД		
Одиниця виміру: тис.грн	Контрольна сума	
Адреса, телефон 1000 вулиця Тараса Шевченка, 27, Бровари, Київська обл., 07400, 04594 51426		

БАЛАНС

за 31 грудня 2019р.

Форма № 1

тис.грн

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2362	1673
первісна вартість	1001	7401	5700
накопичена амортизація	1002	5039	4027
Незавершені капітальні інвестиції	1005	35	0
Основні засоби	1010	20464	19675
первісна вартість	1011	39591	41752
знос	1012	19127	22077
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	3402	20875
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	26265	42225
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	68611	10006
Поточні біологічні активи	1110		2
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7025	57543
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7827	42134
з бюджетом	1135	3801	50
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	50

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	55694	47944
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	10420	88804
Рахунки в банках		10416	8814
Витрати майбутніх періодів	1170	2207	1895
Інші оборотні активи	1190	30754	24186
Усього за розділом II	1195	18633	36278
		9	8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	21260	40501
		4	3
Пасив	Код рядка		
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4000	4000
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	9379	9379
Резервний капітал	1415	675	675
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	52757	78673
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	66811	92727
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	38810	36345
Інші довгострокові зобов'язання	1515	9163	0
Довгострокові забезпечення	1520	87	0
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	48060	36345
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	2465
товари, роботи, послуги	1615	73199	123555
розрахунками з бюджетом	1620	6419	2361
у тому числі з податку на прибуток	1621		0
розрахунками зі страхування	1625	33	106
розрахунками з оплати праці	1630	299	406
за одержаними авансами	1635	13635	14154
Поточні забезпечення	1660	851	935
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	3297	4572
Усього за розділом III	1695	97733	27594
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	21260	40501

Додаток В

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю Підприємство	3321245
"Будконтрак"..... за ЄДРПОУ	
Територія Київська обл.....	1810400000
за КОАТУУ	
Орган державного управління за	233
СПОДУ	
Галузь за	13150
ЗКГНГ	
Вид економічної діяльності за КВЕД	46.73
Одиниця виміру: тис.грн Контрольна сума	
Адреса, телефон 1000 вулиця Тараса Шевченка, 27, Бровари, Київська обл., 07400, 04594 51426	

(Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2018 р., тис.грн

Форма №1-к

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На звітнього періоду кінець
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2220	2362
первісна вартість	1001	8673	7401
накопичена амортизація	1002	6453	5039
Незавершені капітальні інвестиції	1005	114	35
Основні засоби	1010	21133	20464
первісна вартість	1011	44207	39591
знос	1012	23074	19127
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	3402
інші фінансові інвестиції	1035	4202	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Гудвіл при консолідації	1055		
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	27669	26265
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	31947	68611
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи,	1125	73692	7025
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			

за виданими авансами	1130	29420	7827
з бюджетом	1135	0	3801
у тому числі з податку на прибуток	1136		
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4916	55694
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	25833	10420
Готівка	1166	1	4
Рахунки в банках	1167	25832	10416
Витрати майбутніх періодів	1170	506	2207
Інші оборотні активи	1190	84882	30754
Усього за розділом II	1195	251196	186339
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та	1200		0
Баланс	1300	278865	212604
	Пасив	Код	На початок
	1	2	На кінець
		3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4000	4000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	9379	9379
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	675	675
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40523	52757
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Неконтрольована частка	1490		
Усього за розділом I	1495	54577	66811
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	14056	38810
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	9163
Довгострокові забезпечення	1520	87	87
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Усього за розділом II	1595	14143	48060
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	42226	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	54915	73199
розрахунками з бюджетом	1620	396	6419
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	112	33
розрахунками з оплати праці	1630	184	299
одержаними авансами	1635	104389	13635
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0

Поточні забезпечення	1660	0	851
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	7923	3297
Усього за розділом III	1695	210145	97733
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,	1700	0	0
Баланс	1900	278865	212604

Звіт про фінансовий
СТАН на 31.12.2019 р., тис.грн
Форма №2-

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 188 445	2 204 533
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 776 105)	(1 697 848)
прибуток	2090	412 340	506 685
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	0	0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Адміністративні витрати	2130	(112 460)	(136 339)
Витрати на збут	2150	(189 318)	(153 221)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(0)
прибуток	2190	110 562	217 125
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	184
Інші доходи	2240	12 479	12 828
Фінансові витрати	2250	(43 204)	(42 430)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(11 056)	(39 693)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	68 781	148 014
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-7 868	-32 479
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	60 913	115 535
збиток	2355	(0)	(0)

Звіт про фінансовий стан
на 31.12.2019 р., тис.грн
Форма №2-

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 297 506	2 188 445
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1819329)	(1 776 105)
Валовий: прибуток	2090	478 177	412 340
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(148 487)	(112 460)
Витрати на збут	2150	(218 507)	(189 318)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	111 183	110 562
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2 043	0
Інші доходи	2240	27 672	12 479
Фінансові витрати	2250	(35 742)	(43 204)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(6 128)	(11 056)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	99 028	68 781
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	17 825	-7 868
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	81 203	60 913
збиток	2355	(0)	(0)